

Een onderzoek van PricewaterhouseCoopers naar de maatschappelijke verslaggeving van ondernemingen, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken.

 Den Haag, januari 2009

Transparantiebenchmark 2008

Maatschappelijke verslaggeving

Transparantiebenchmark _ 2008

Samenvatting	5
Nederlandse ondernemingen wederom transparanter	5
Verschillende groepen in de benchmark	7
Kopgroep	7
Stijgers en dalers	9
De onderzoeksgroep in 2008	9
Sectoren in de Transparantiebenchmark	9
Veranderingen in de Transparantiebenchmark	10
Commentaarrronde en bezwaren	10
De begeleidingscommissie	10
Inleiding	11
Het doel van de Transparantiebenchmark	12
Vernieuwingen in de Transparantiebenchmark	12
1 Methodologie	15
De methode achter de Transparantiebenchmark	15
De onderzoeksgroep	16
De criteria	16
2 Internationale sectorvergelijking	19
Dow Jones Sustainability Index	19
Sustainable Asset Management	20
Raakvlak SAM en Transparantiebenchmark	20
De toegevoegde waarde van de vergelijking	20
Internationale sectorvergelijking	20
3 Bevindingen	23
Veranderingen in de onderzoeksgroep	23
Enkele statistieken	25
4 Transparantieladder 2008	29
Hoofdgroepen	29
Transparantieladder 2008	30
Resultaten vergeleken met benchmark 2007	35
Gemiddelde score	35
Top tien 2008 en 2007	35
Stijgers	35
Dalers	37

Inhoudsopgave

5 Thematische analyse	39
Profiel	41
Visie en strategie	41
Ondernemingsbestuur en managementsystemen	43
Ketenverantwoordelijkheid	43
Stakeholders	45
Economische aspecten van de bedrijfsvoering	45
Milieuaspecten van de bedrijfsvoering	45
Sociale aspecten van de bedrijfsvoering	47
Verificatie	47
Uitwerking	49
6 Sector analyse	51
Banken en Verzekeraars	53
Bouw en Maritiem	55
Consumentenproducten	55
Dienstverlening	55
Energie, Olie en Gas	57
Handelsmaatschappij	57
Industriële goederen	57
Media	59
Retail	59
Technologie	59
Transport	61
Voedsel en drank	61
7 Dwarsverbanden	63
Beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd	63
Maatschappelijk jaarverslag	65
Thema's ketenverantwoordelijkheid, stakeholders en dilemma's	65
Informatiedichtheid	65
A Onderzoeksgroep (alfabetisch weergegeven)	67
B Beoordelingsmodel	73
C Ondernemingen met separate maatschappelijke en/of sociale verslagen	83

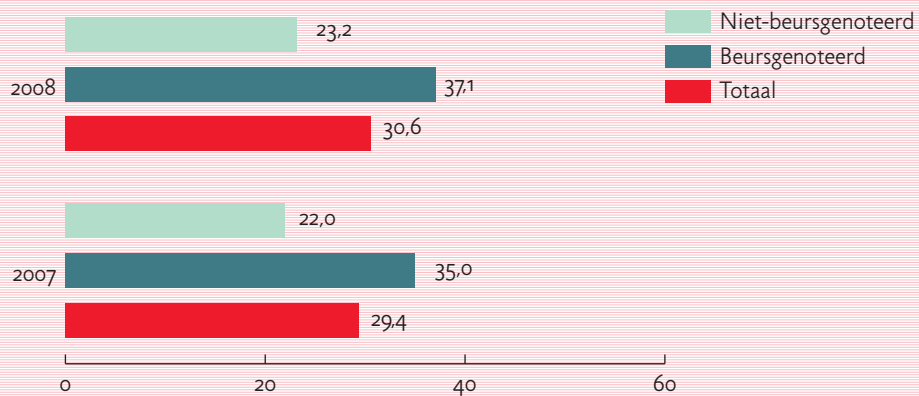
Het doel van de Transparantiebenchmark is een beeld te geven van de transparantie in jaarverslaggeving van de grootste Nederlandse ondernemingen ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). De onderzoeksgroep bestaat dit jaar uit 170 ondernemingen waarvan 91 ondernemingen beursgenoteerd zijn. Van deze 170 ondernemingen hebben 146 ondernemingen daadwerkelijk een score gekregen. De overige 24 ondernemingen hebben een nul-score omdat er geen verslag beschikbaar was. Door de benchmark jaarlijks te herhalen is vergelijking met voorgaande jaren mogelijk. Op deze manier is te zien welke ondernemingen vooruitgang hebben geboekt. Het Ministerie van Economische Zaken organiseert de Transparantiebenchmark sinds 2004.

Nederlandse ondernemingen wederom transparanter

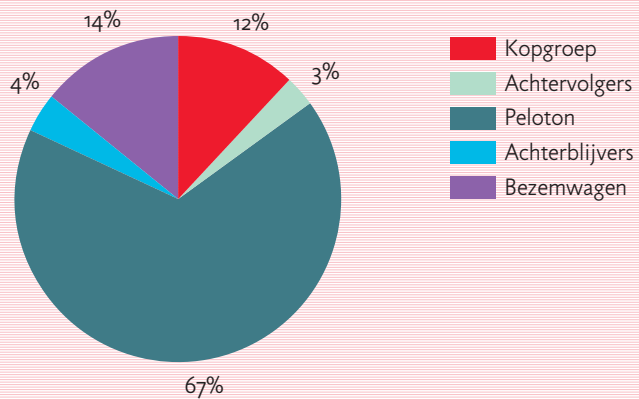
Evenals uit de vorige Transparantiebenchmark komt ook dit jaar uit de resultaten naar voren dat Nederlandse ondernemingen transparanter zijn in hun maatschappelijke verslaggeving. Als we de resultaten van de Transparantiebenchmark 2008 naast die van 2007 leggen, valt op dat ondernemingen meer aandacht besteden aan ketenverantwoordelijkheid. Dit geldt vooral voor ondernemingen met een relatief hoge score in de benchmark. Dit is in lijn met de trend dat ketenverantwoordelijkheid een steeds grotere rol speelt in het maatschappelijke debat over MVO en dat veel ondernemingen actief bezig zijn invulling te geven aan hun verantwoordelijkheid binnen hun specifieke ketens.

— Samenvatting

Gemiddelde score

Verdeling Transparantieladder

Een andere trend die we bevestigd zien door de Transparantiebenchmark 2008 is dat verslaggeving over milieu stevig verankerd is geraakt in die ondernemingen die in de kopgroep en achtervolgers geïndiceerd zijn dit jaar. Zoals in het bovenstaande diagram is te zien, is ook de gemiddelde score ten opzichte van 2007 wederom gestegen.

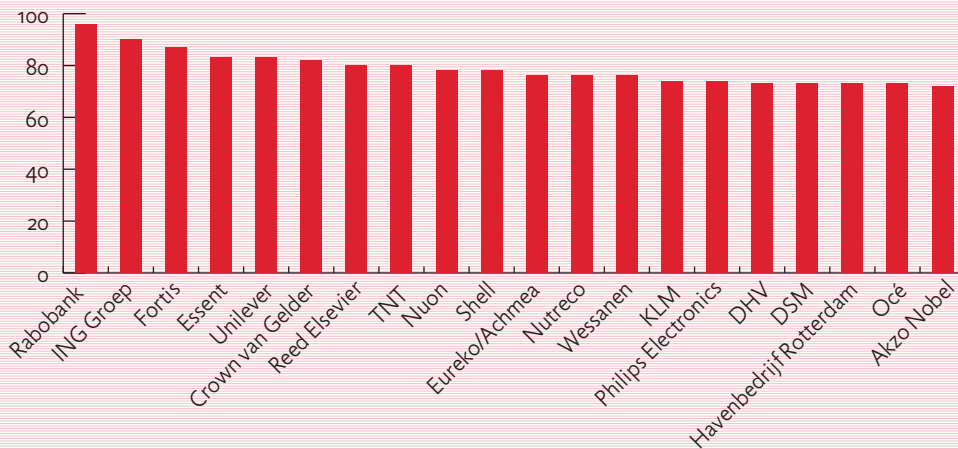
Verschillende groepen in de benchmark

Ook dit jaar hebben we de verdeling aangehouden van: 'kopgroep', 'achtervolgers', 'peloton', 'achterblijvers' en 'bezemwagen'. De indeling in groepen is gebaseerd op de standaarddeviatie rondom de gemiddelde score: 67 procent van de onderzoeksgroep bevindt zich in het peloton. De kopgroep is met 12 procent even groot gebleven als vorig jaar. De bezemwagen is dit jaar iets gegroeid ten opzichte van 2007, van 12 naar 14 procent.

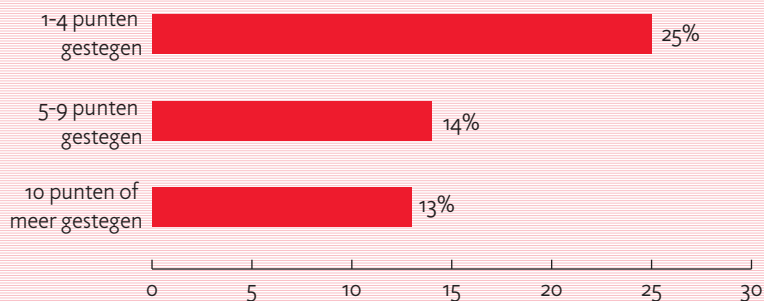
Kopgroep

Evenals vorig jaar heeft de Rabobank de hoogste score behaald op de Transparantiebenchmark, met 96 punten. Nieuwkomer in de top drie is Fortis met 87 punten op de derde plaats. ING Groep heeft zijn positie in de top drie versterkt door te stijgen van de derde plaats naar de tweede plaats met 90 punten. Daarmee is de bancaire sector wederom toonaangevend op het gebied van maatschappelijke verslaggeving in Nederland.

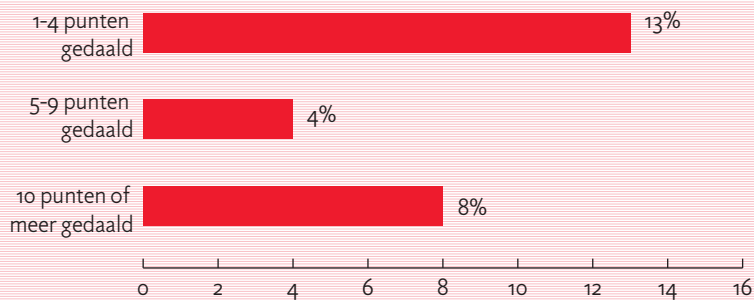
Kopgroep 2008

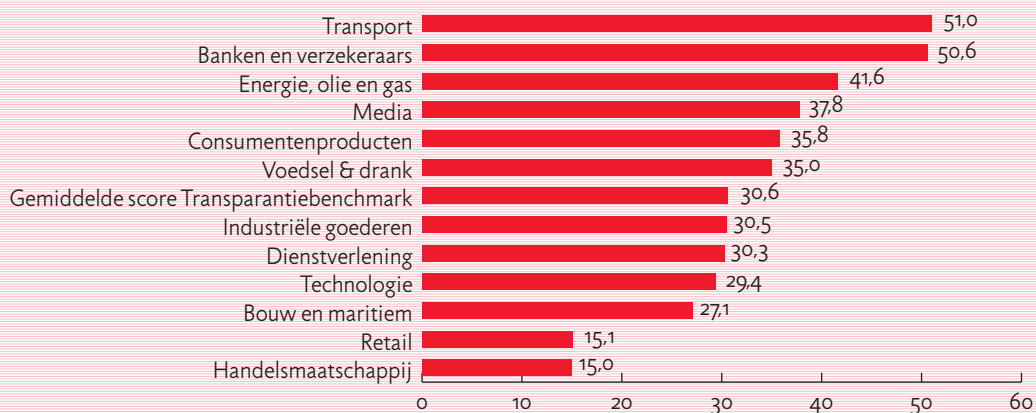
Gestege ondernemingen op de ladder

Gedaalde ondernemingen op de ladder

Gemiddelde score sectoren

Stijgers en dalers

De grootste stijger in de benchmark is Ahold. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat vorig jaar geen maatschappelijk verslag werd gepubliceerd. In de Transparantiebenchmark van 2008 is het aantal gestegen scores veel hoger dan vorig jaar. Het valt echter op dat het grootste deel van de toegenomen scores met 1 tot 4 punten stegen, namelijk in 25% van de onderzoeksgroep.

De grootste scoredaling was dit jaar te zien bij ABN Amro, dat in de voorgaande jaren een maatschappelijk verslag uitbracht. Dit jaar zien we dat het gros van de dalingen tussen de 1 en 4 punten uitvalt.

In de lijn der verwachting is het aantal dalers dit jaar flink afgenomen. In de vergelijking tussen de scores van de Transparantiebenchmark 2007 en die van 2006 was een grote daling te zien die vooral werd veroorzaakt door een aanscherping van de beoordelingscriteria. Dit jaar zijn van de gedaalde scores de meesten tussen 1 en 4 punten lager uitgevallen dan vorig jaar.

De onderzoeksgroep in 2008

Voor het eerst is er dit jaar ruimte geweest in de Transparantiebenchmark voor vrijwillige deelname van ondernemingen. Dat betekent dat er dit jaar los van de standaard onderzoeksgroep tevens een groep deelnemers is die er vrijwillig voor heeft gekozen om inzicht te krijgen in de mate van transparantie van hun jaarlijkse verslaggeving over MVO en hoe deze zich verhoudt tot andere ondernemingen.

Naast de vrijwillige deelname heeft zich een aantal andere wijzigingen voorgedaan. Sommige ondernemingen zijn van naam veranderd, anderen zijn overgenomen door Nederlandse of niet-Nederlandse ondernemingen of gefuseerd.

(Zie voor een gedetailleerd overzicht van deze wijzigingen Hoofdstuk 3 over 'Bevindingen'.)

Sectoren in de Transparantiebenchmark

Er is dit jaar een andere indeling in sectoren gehanteerd dan in voorgaande jaren. Dit is om twee redenen gebeurd. Ten eerste om een groter aantal ondernemingen op te nemen; dit jaar vallen maar liefst 161 van de 170 ondernemingen binnen de gehanteerde sectoren, vorig jaar waren dit er 58 van de 171. Ten tweede met het oog op een betere aansluiting bij de internationale sectoren zoals die worden gebruikt in de Dow Jones Sustainability Index, zodat een internationale vergelijking dit jaar kon worden gefaciliteerd.

Sinds de start van de benchmark is de bankensector het meest transparant in zijn rapportage. Doordat we de sectoren opnieuw hebben ingedeeld is er een wijziging gekomen in de opbouw van de scores van de sectoren. Transport is als sector mede om deze reden dit jaar het meest transparant. Deze sector heeft daarmee een grote stap vooruit gezet ten opzichte van vorig jaar, toen het op de vijfde plaats stond. De sectoren Banken en Verzekeraars zijn dit jaar samengevoegd, wat heeft geleid tot een daling van de gemiddelde score. Ondanks deze daling nemen de banken en verzekeraars nog steeds de tweede plaats in.

Veranderingen in de Transparantiebenchmark

Niet alleen de sectoren zijn dit jaar anders ingedeeld, ook op andere fronten is de Transparantiebenchmark dit jaar enigszins aangepast ten opzichte van vorig jaar. Zo is er een volledig nieuwe online infrastructuur gebouwd om het proces van de beoordeling van verslagen gemakkelijker en meer inzichtelijk te maken.

Zoals al eerder aangegeven is de benchmark dit jaar voor het eerst toegankelijk voor vrijwillige deelnemers en is het door een samenwerkingsverband met de op duurzaamheid gerichte investeerder Sustainable Asset Management (SAM) mogelijk geworden om de Transparantiebenchmark scores te vergelijken op Europees en wereldwijd niveau. Op de achtergrond en impact van deze vernieuwingen wordt in de hoofdstukken 'Inleiding' en 'Internationale sectorvergelijking' dieper ingegaan.

Commentaarronde en bezwaren

Behalve als methode om de ontwikkelingen in transparantie van MVO-jaarverslaggeving in kaart te brengen, is het doel van de Transparantiebenchmark discussie te stimuleren over transparantie en MVO. Om deze discussie te faciliteren is in 2006 voor het eerst een commentaarronde ingesteld. Ook dit jaar is er weer veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid om commentaar te geven op de voorlopige score zoals die aan de deelnemende ondernemingen werd gecommuniceerd. 32 ondernemingen maakten gebruik van het nieuwe online systeem dat de mogelijkheid om commentaar te leveren op de voorlopige scores sterk heeft verduidelijkt en vereenvoudigd.

Na de commentaarronde zijn de ondernemingen ook in de gelegenheid gesteld bezwaar aan te tekenen bij de begeleidingscommissie.

Dit jaar heeft geen van de ondernemingen van de bezwaarmogelijkheid gebruik gemaakt.

De begeleidingscommissie

De rol van de begeleidingscommissie is van adviserende aard. Zo wordt zij bijvoorbeeld ingeschakeld bij discussies omtrent definities of het doel van de Transparantiebenchmark. In 2008 bestond de begeleidingscommissie uit de volgende personen:

- Huib Klamer (VNO-NCW)
- Guido Willems (namens de ACC Award)
- Ernst van Weperen (VBDO)
- André Nijhof (Nyenrode Business Universiteit)
- Gemma Crijns (MVO Platform)

De begeleidingscommissie komt ongeveer vier keer per jaar bij elkaar onder meer om het Ministerie van Economische Zaken te kunnen adviseren over de ontwikkeling van de Transparantiebenchmark. Indien er onder de deelnemers of andere stakeholders een duidelijke vraag is naar verandering kan de begeleidingscommissie zich daarover uitspreken, bijvoorbeeld zoals gebeurde bij het aanpassen van de beoordelingscriteria na de Transparantiebenchmark van 2006. Ook kan de commissie haar oordeel uitspreken over de interpretatie van de criteria, indien daarover onduidelijkheid bestaat.

Het belang dat in Nederland gehecht wordt aan transparantie in de jaarlijkse verslaggeving van ondernemingen neemt toe. In toenemende mate verwachten stakeholders zoals aandeelhouders, belangengroeperingen en overheden dat een onderneming transparant is over de prestaties op maatschappelijk vlak. Door open en duidelijk te zijn stelt een bedrijf zich kwetsbaar op en kan het door stakeholders worden aangesproken op zijn activiteiten. Transparantie maakt het op deze manier mogelijk dat stakeholders een onderneming aanspreken op de gemaakte keuzes en dat de dialoog op gang wordt gebracht. Dit is in de kern het motief voor het uitvoeren van de Transparantiebenchmark. De benchmark kijkt naar transparantie in de verslaggeving op het gebied van MVO. Het is de vijfde keer dat deze benchmark wordt uitgevoerd.

Voor een goed begrip van de Transparantiebenchmark is het van belang te benadrukken dat de transparantie in de verslaggeving wordt gemeten en niet de concrete activiteiten of de resultaten op het gebied van MVO. Het gaat bij de Transparantiebenchmark niet alleen om het vaststellen van scores per onderneming. Belangrijker is het om trends te signaleren. Welke sectoren laten een stijging zien en welke juist niet? Hoeveel ondernemingen brengen voor het eerst een maatschappelijk jaarverslag uit, enzovoorts. Om goed te kunnen vergelijken is de onderzoeksgroep zo weinig mogelijk aangepast. Wel is er een aantal wijzigingen doorgevoerd in de opzet van de Transparantiebenchmark. Deze worden onder het kopje 'Vernieuwingen in de Transparantiebenchmark' uitgebreid behandeld.

Inleiding

Het doel van de Transparantiebenchmark

In januari 2004 bracht toenmalig Staatssecretaris van Economische Zaken, mevrouw Van Gennip, transparantie als belangrijk aspect van MVO onder de aandacht van de Tweede Kamer. Sindsdien is de Transparantiebenchmark een belangrijk instrument geweest om invulling te geven aan het beleid van het ministerie om MVO in het Nederlandse bedrijfsleven te stimuleren zonder daarbij regulerend op te treden. Door transparantie te bevorderen wordt de dialoog van een onderneming met haar stakeholders gevoed, wat bijdraagt aan een kritische en constructieve afweging van de maatschappelijke aspecten van beleidskeuzes.

Ook de huidige staatssecretaris Heemskerk onderstreept het belang van de benchmark. In reactie op vragen van de Tweede Kamer gaf de Staatssecretaris het volgende aan:

“De Transparantiebenchmark is een nuttig instrument om de dialoog op de aandeelhoudersvergadering en tussen ondernemingen te verbeteren”.

Staatssecretaris Heemskerk gaf tevens aan waarde te hechten aan ketenverantwoordelijkheid, en bood inzicht in de vragen die een rol spelen bij dit thema:

“Bedrijven moeten verder kijken dan hun neus lang is ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het is dan dus wel heel erg beperkt om te zeggen: “ik ben alleen verantwoordelijk voor datgene waar ik 100% eigenaar van ben”.”

De Transparantiebenchmark is niet bedoeld om ondernemingen aan de schandpaal te nagelen. Door te benchmarken worden ‘best practices’ geïdentificeerd en kunnen ondernemingen hun

maatschappelijke verslaggeving systematisch met die van anderen vergelijken. Juist deze vergelijking met andere ondernemingen is nuttig om vooruitgang te boeken op het gebied van MVO en maatschappelijke verslaggeving.

Vernieuwingen in de Transparantiebenchmark

Net zoals MVO zich als concept steeds vernieuwt, zo zal ook de Transparantiebenchmark zich moeten blijven ontwikkelen. Enerzijds is het belangrijk de voortgang ten opzichte van voorgaande jaren te kunnen meten, maar anderzijds moeten de criteria en de werkwijze van de Transparantiebenchmark tegemoet komen aan de laatste stand van zaken op het gebied van maatschappelijke verslaggeving. Het is voor het actueel houden van de Transparantiebenchmark van groot belang om zich te blijven ontwikkelen naar de behoeften van niet alleen de maatschappij maar ook van de huidige deelnemers en potentiële nieuwe deelnemers.

Vrijwillige deelname

De Transparantiebenchmark was oorspronkelijk alleen toegankelijk voor de ondernemingen die door het Ministerie van Economische Zaken waren geselecteerd op basis van hun omvang. Om tegemoet te komen aan de behoefte die ontstond door de groeiende bekendheid van de benchmark van ondernemingen om hun prestaties in MVO verslaggeving naast die van andere ondernemingen te leggen, is er dit jaar voor gekozen om de benchmark ook open te stellen voor ondernemingen die op vrijwillige basis willen deelnemen. Zeven ondernemingen hebben gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Online interface

Er is dit jaar een online systeem gelanceerd dat de gebruikersvriendelijkheid heeft verhoogd en mogelijkheden tot commentaar bieden sterk

heeft versimpeld ten opzichte van voorgaande jaren. Daarnaast heeft de interface ervoor gezorgd dat de wijze van beoordeling transparanter werd en kon gebruik worden gemaakt van technische mogelijkheden om de individuele resultaten van de onderneming nader te analyseren, onder meer door het individuele benchmarkrapport.

Individueel benchmarkrapport en internationale sectorvergelijking

Naast de mogelijkheid om gebruik te maken van de nieuwe online tool voor inzicht in de beoordeling, krijgen deelnemers na afloop van de Transparantiebenchmark een volledig op de organisatie gericht benchmarkrapport. In dit benchmarkrapport wordt de score vergeleken met de sector op nationaal, Europees en internationaal niveau, binnen de door de onderneming zelf geselecteerde Peer Group en de benchmark in zijn geheel. In Hoofdstuk 2, 'Internationale sectorvergelijking', wordt dieper in gegaan op de manier waarop de internationale vergelijking tot stand is gebracht en hoe de deelnemers aan de Transparantiebenchmark zich qua score verhouden tot ondernemingen op Europees en wereldwijd niveau en wat de toegevoegde waarde is voor de deelnemers van deze nieuwe vergelijkingsmogelijkheid.

Self-assessment

Tot slot is het afgelopen jaar ook de mogelijkheid geïntroduceerd om een self-assessment uit te voeren via de website www.transparantiebenchmark.nl. Aan de hand van het self-assessment is te beoordelen in hoeverre de (concept) verslaggeving in lijn is met de criteria waar in de benchmark naar wordt gekeken. Indien hier op een optimale manier gebruik van wordt gemaakt kan dit leiden tot een goede score op de Transparantiebenchmark 2009 en een transparanter verslag.

Het doel van deze benchmark is om de grootste ondernemingen van Nederland te toetsen op hun transparantie in de jaarlijkse verslaggeving ten aanzien van MVO. Daarmee wordt nadrukkelijk gezegd dat de Transparantiebenchmark niet ten doel heeft om een oordeel te geven over de inhoudelijke kwaliteit van MVO. De criteria zijn erop gericht punten toe te kennen aan die ondernemingen die inzicht geven in maatschappelijk relevante aspecten van hun onderneming en hun bedrijfsvoering als onderdeel van hun externe verslaggeving.

De onderzoeksgroep bestaat uit 170 ondernemingen. 91 van deze 170 ondernemingen zijn beursgenoteerd. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de jaarlijkse financiële verslaggeving, aangevuld met eventuele maatschappelijke en/of sociale jaarverslagen. Voorwaarde is dat de verslagen publiekelijk beschikbaar zijn. Dit impliceert dat het verslag ofwel opvraagbaar is bij de onderneming, ofwel kan worden gedownload vanaf de website. Daarnaast is het belangrijk dat het verslag periodiek wordt uitgegeven en de status heeft van verslaggeving over de afgelopen periode.

De methode achter de Transparantiebenchmark

Basis voor de scores zijn de publiekelijk beschikbare verslagen waarin de onderneming verantwoording aflegt over een afgelopen periode. Eventuele informatie op websites is alleen in het onderzoek betrokken als daar in het verslag expliciet naar verwezen wordt. Dat wil zeggen dat transparantie niet in brede zin is

1 Methodologie

beoordeeld maar uitsluitend aan de hand van periodieke verslaggeving. Financiële jaarverslagen die alleen verkrijgbaar zijn door ze op te vragen bij de Kamer van Koophandel worden niet beoordeeld. Toespraken, verslagen van bijeenkomsten met stakeholders, persberichten, brochures, interne tijdschriften of specifieke rapporten over de steun aan bijvoorbeeld goede doelen zijn ook niet meegenomen in de beoordeling. Deze stukken hebben doorgaans onvoldoende de status van een periodiek verslag.

In de loop van 2008 zijn de direct online verkrijgbare of bestelbare verslagen opgeslagen en beoordeeld. De ondernemingen van wie de verslagen niet online verkrijgbaar of bestelbaar waren zijn benaderd met de vraag of er een (jaar)verslag zou verschijnen. Op deze manier hebben alle ondernemingen de mogelijkheid gehad hun publiek verkrijgbare verslagen mee te laten nemen in de beoordeling.

Na het beoordelen en vaststellen van de voorlopige scores, zijn alle deelnemers uitgenodigd om hun score te becommentariëren via de nieuwe online interface. 32 ondernemingen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, in vergelijking met 40 vorig jaar. Er was een aantal onderwerpen dat door verschillende ondernemingen ter discussie werd gesteld. Over de niet-financiële indicatoren in de economische bedrijfsvoering, de beleidsvorderingen op het gebied van de economische, milieu en sociale aspecten van de bedrijfsvoering en de verificatie van het maatschappelijk verslag bestond soms onduidelijkheid met betrekking tot de exacte betekenis van de indicator. Een gebrek aan diepgang in de verslaggeving over het beleid van de onderneming met betrekking tot stakeholders of ketenverantwoordelijkheid leidde in enkele gevallen tot minder punten dan verwacht. Het niet expliciet benoemen van doelstellingen en het niet kernachtig samenvatten van de resultaten op economisch, milieu en sociaal gebied leidde eveneens tot een aantal discussies.

In de laatste week van oktober zijn de definitieve scores naar alle deelnemers gecommuniceerd. Zoals al aangegeven in de 'Samenvatting' is er dit jaar geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een bezwaar in te dienen bij de begeleidingscommissie.

De onderzoeksgroep

Er wordt naar gestreefd, ondanks de veranderende voorwaarden voor deelname aan de Transparantiebenchmark, de onderzoeksgroep in essentie gelijk te houden door de grootste ondernemingen van Nederland in termen van omzet (uitgesplitst naar beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd) in elk geval op te nemen. De onderzoeksgroep bestaat dit jaar uit:

- 91 op Nederlandse beurzen genoteerde ondernemingen, waarvan 1 vrijwillige deelnemer;
- 79 niet beursgenoteerde ondernemingen, waaronder de overige vrijwillige deelnemers.

Voor een gedetailleerd overzicht van de wijzigingen die zich in de onderzoeksgroep hebben voorgedaan zie hoofdstuk 3 'Bevindingen'.

De criteria

De belangrijkste MVO-thema's waarop de verslaggeving is beoordeeld zijn: de economische aspecten van de bedrijfsvoering, de milieuaspecten van de bedrijfsvoering, de sociale aspecten van de bedrijfsvoering en ketenverantwoordelijkheid. Andere categorieën zijn profiel, visie en strategie, ondernemingsbestuur en managementsystemen, stakeholders, verificatie en uitwerking. Het belang van transparantie in de verslaggeving is voor alle categorieën even groot. Dit wordt gereflecteerd in het beoordelingsmodel, waarin aan alle categorieën even veel punten kunnen worden toegekend. Een volledig overzicht van de criteria en categorie indeling is opgenomen in Annex B.

Profiel

In de categorie 'Profiel' is gekeken naar rapportage over kerngegevens, zoals de producten en diensten die geleverd worden, de landen waarin de onderneming actief is, het aantal werknemers dat de onderneming in dienst heeft, enzovoorts.

Visie en Strategie

In de categorie 'Visie en Strategie' zijn criteria opgenomen over eventueel gebruikte interne en externe richtlijnen, het tonen van de maatschappelijke betrokkenheid en de visie van het hoogste bestuurslichaam op MVO.

Ondernemingsbestuur en Managementsystemen

De categorie 'Ondernemingsbestuur en Managementsystemen' heeft voornamelijk als onderwerp de inrichting van de organisatie in het algemeen en meer specifiek de inrichting met betrekking tot MVO. Daarbij zijn zaken als een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden en de interne beheersing relatief belangrijk. Er kunnen ook punten worden behaald indien er wordt toegelicht hoe wordt omgegaan met MVO gerelateerde risico's, wet- en regelgeving en strategiebepaling. Verder kan inzicht in de opbouw van beloningssystemen en hoe deze gerelateerd zijn aan MVO prestaties voor punten zorgen.

Ketenverantwoordelijkheid

Ketenverantwoordelijkheid neemt een steeds belangrijkere plaats in binnen Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Een onderneming die verantwoordelijkheid toont voor de keten waarin wordt geopereerd, brengt om te beginnen de keten in kaart en geeft aan welke rol wordt vervuld binnen die keten. De keten omvat alle spelers betrokken bij de vervaardiging van een product of dienst, en loopt van de eerste leverancier die grondstoffen aanlevert tot aan de klant die het product of de dienst aankoopt. Verder wordt expliciet gekeken naar

de openheid omtrent MVO risico's in de gehele keten en hoe beleid wordt opgesteld om met die risico's om te gaan.

In het kader van ketenverantwoordelijkheid zijn criteria geformuleerd waarbij inzicht verschaft zou moeten worden in eventuele gedragscodes, waarbij leveranciers zich dienen te houden aan minimum standaarden op het gebied van mens, milieu en maatschappij, die zijn ontwikkeld voor leveranciers en in hoeverre deze worden ondertekend en gemonitord. Er kunnen in de Transparantiebenchmark ook punten worden behaald als openheid wordt gegeven in de rol van stakeholders in relatie tot ketenverantwoordelijkheid. Tot slot worden punten toegekend wanneer de onderneming transparant is over interne en externe controlemechanismen betreffende de naleving van gezette standaarden door partijen in de keten.

Stakeholders

Betrokkenheid van stakeholders staat in de kern van MVO en krijgt daarom expliciet de aandacht in een aparte categorie 'Stakeholders'. Zo krijgt de onderneming punten toegekend als wordt aangegeven wat de invloed van de stakeholderdialog is geweest op het beleid en hoe de stakeholderdialog is verankerd in de onderneming. Belangrijk is daarbij te vermelden hoe stakeholders worden geselecteerd, hoe de dialoog wordt aangegaan en wat er precies met de uitkomsten gebeurt.

Economische aspecten van de bedrijfsvoering

De economische aspecten van de bedrijfsvoering maken een integraal onderdeel uit van MVO, dat gebaseerd is op de 'triple bottom line' van 'people', 'planet' en 'profit'. Naast inzicht in de traditioneel financiële indicatoren, dient bijvoorbeeld te worden gedacht aan inzicht in niet-financiële indicatoren als voorkoming fraude en corruptie. Daarnaast zijn thema's als: innovatie, effecten van investeringen en desinvesteringen voor werknemers, 'local sourcing' en eerlijke concur-

rentie en prijsvorming belangrijke niet-financiële economische indicatoren.

Milieuaspecten van de bedrijfsvoering

Een onderneming kan door het uitvoeren van zijn kernprocessen impact hebben op het milieu. Binnen deze categorie wordt gekeken in hoeverre ondernemingen transparant zijn over milieubeleid, prestaties en doelstellingen. Door inzicht te geven in de behaalde resultaten, het beleid en de doelstellingen voor de toekomst geeft een onderneming aan dat de milieuaspecten van de bedrijfsvoering niet alleen geïdentificeerd zijn, maar dat er ook verantwoordelijkheid voor wordt genomen.

Sociale aspecten van de bedrijfsvoering

In de categorie 'Sociale aspecten van de bedrijfsvoering' zijn indicatoren opgenomen over het beleid ten aanzien van diversiteit, opleiding of veiligheid en gezondheid van werknemers alsmede de verantwoordelijkheid die wordt genomen voor producten en hoe mensenrechten worden gerespecteerd. Net zoals bij de milieuaspecten van de bedrijfsvoering is het belangrijk dat inzicht wordt gegeven in beleid, resultaten en doelstellingen.

Verificatie

Voorts worden punten toegekend wanneer het verslag en de inhoud ervan is geverifieerd door een onafhankelijke partij. Hiervoor is plaats ingeruimd in de categorie 'Verificatie'. Verificaties kunnen worden uitgevoerd door materiedeskundigen zoals accountants, maatschappelijke organisaties, sectorspecialisten en stakeholder panels. Het is belangrijk dat de verklaring weergeeft wat de reikwijdte en aard van de werkzaamheden zijn geweest en welke mate van zekerheid is afgegeven. Verder kunnen ook punten worden toegekend als de onderneming een toelichting geeft op haar keuzes met betrekking tot verificatie, ook als de onderneming haar maatschappelijke verslaggeving (nog) niet laat verifiëren.

Uitwerking

De categorie 'Uitwerking' tot slot formuleert criteria die ingaan op zaken als 'dilemmasharing', het verslaggevingsbeleid, de gebruikte richtlijnen, de reikwijdte van de rapportage, verwijzing tussen de verschillende vormen van externe verslaggeving, enzovoorts.

Na vijf jaar is de behoefte gegroeid van deelnemers in de Transparantiebenchmark aan een internationale vergelijking van de Nederlandse scores. Dit jaar is voor het eerst in de Transparantiebenchmark ruimte gecreëerd voor verschillende vergelijkingen tussen sectoren op nationale, Europese en wereldschaal. Dankzij een samenwerkingsverband met Sustainable Asset Management (SAM) is het mogelijk geworden inzicht te krijgen in hoe de scores van Nederlandse ondernemingen zich verhouden ten opzichte van internationale sectorgenoten. Daarbij is gebruik gemaakt van de Europese en wereldwijde gemiddelde scores zoals die worden berekend in het kader van de Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI).

Dow Jones Sustainability Index

De Dow Jones Sustainability Indexes werden in 1999 geïntroduceerd en vormen een indexering van internationaal toonaangevende ondernemingen die duurzaamheid centraal hebben gesteld in hun beleid. Opname in de indexen gebeurt op basis van de zogenaamde 'best-in-class' methode, de selectie van de beste ondernemingen op het gebied van duurzaamheid.

De index vormt daarmee een brug tussen ondernemingen die duurzaamheid hebben opgenomen als integraal deel van hun bedrijfsvoering en investeerders die willen profiteren van de financiële prestaties van deze ondernemingen. SAM is als specialist op het gebied

2 Internationale sectorvergelijking

van duurzaamheidsinvesteringen één van de partijen die de DJSI tot stand brengen en voert de beoordelingen uit van de ondernemingen die zijn benaderd om opgenomen te worden in de DJSI.

Sustainable Asset Management

SAM Sustainable Asset Management (SAM) is een vermogensbeheerder, opgericht in 1995. SAM selecteert haar portfolio op basis van duurzaamheidscriteria. SAM heeft zich consistent doen gelden als een pionier op het gebied van duurzame investeringen door het ontwikkelen van innovatieve investeringsoplossingen. De integratie van duurzaamheidscriteria in de traditionele waardebeoordelingmethodologie is dan ook de steunpilaar van SAM's investeringsfilosofie.

SAM's know-how is gebaseerd op haar kenmerkende, onafhankelijke onderzoeksmethodologie en een actief internationaal netwerk van duurzaamheidsexperts. Samen met de Dow Jones Indexes heeft SAM de internationaal erkende Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI) ontwikkeld.

Vanuit deze samenwerkingsstructuur worden de 2.500 grootste ondernemingen uit de wereld qua marktkapitalisatie benaderd. Deze ondernemingen worden nader onderzocht door SAM en afhankelijk van hun score wel of niet genoteerd op de DJSI World. De beoordeling gebeurt op basis van drie benaderingen: economisch, milieu en sociaal.

Raakvlak SAM en Transparantiebenchmark

Hoewel SAM een andere insteek heeft dan de Transparantiebenchmark en ondernemingen ook inhoudelijk beoordeelt op hun beleid ten aanzien van de economische, milieu en sociale aspecten, is er een zekere overlap tussen de

twee sets aan beoordelingscriteria, namelijk daar waar SAM zich richt op publiekelijk toegankelijke informatie die inzicht biedt in de Corporate governance & Code of Conduct, Social reporting en Environmental reporting de Stakeholder dialogue. Om een goede vergelijking te kunnen maken tussen beide scores in deze specifieke contexten is er in detail gekeken naar waar de overlap ligt tussen de SAM criteria en de Transparantiebenchmark criteria.

Er is vervolgens een model gecreëerd waarin 53% van de Transparantiebenchmark criteria kon worden gekoppeld aan die criteria van SAM die aangeven hoe transparant DJSI genoteerde ondernemingen zijn in hun MVO verslaggeving. Aan de hand van dit model zijn sectorgemiddelden op Europees en wereldwijd niveau berekend en is gekeken naar hoe deze scores zich verhouden met die van de Nederlandse ondernemingen die hebben deelgenomen aan de Transparantiebenchmark 2008. De resultaten van deze vergelijking worden onder het kopje 'Internationale sectorvergelijking' besproken.

De toegevoegde waarde van de vergelijking

Door het ontstaan van de mogelijkheid om scores van deelnemers aan de Transparantiebenchmark te vergelijken met die van alle ondernemingen die worden beoordeeld door SAM worden de vergelijkingsmogelijkheden vergroot. Hoewel de vergelijking maar een beperkte reikwijdte heeft, wordt door de vergelijking wel een beeld gecreëerd van hoe Nederlandse ondernemingen het doen in termen van MVO verslaggeving. Daarnaast heeft de samenwerking met de DJSI het ook mogelijk gemaakt dat ondernemingen hun eigen score konden benchmarken ten opzichte van internationale peers als onderdeel van hun individuele benchmarkrapport.

Internationale sectorvergelijking

In de onderstaande tabel is een internationale sectorvergelijking gemaakt op basis van de in hierboven uitgelegde berekeningen waarbij gebruik is gemaakt van de mate van transparantie in de MVO verslaggeving van ondernemingen die zijn beoordeeld door SAM. De sectorindeling die door SAM wordt gebruikt, verschilt enigszins van de sectorindeling zoals deze binnen de Transparantiebenchmark wordt gehanteerd. Dit heeft als reden dat sommige (SAM) sectoren in Nederland niet of nauwelijks vertegenwoordigd zijn en andere sectoren weer typisch Nederlands zijn.

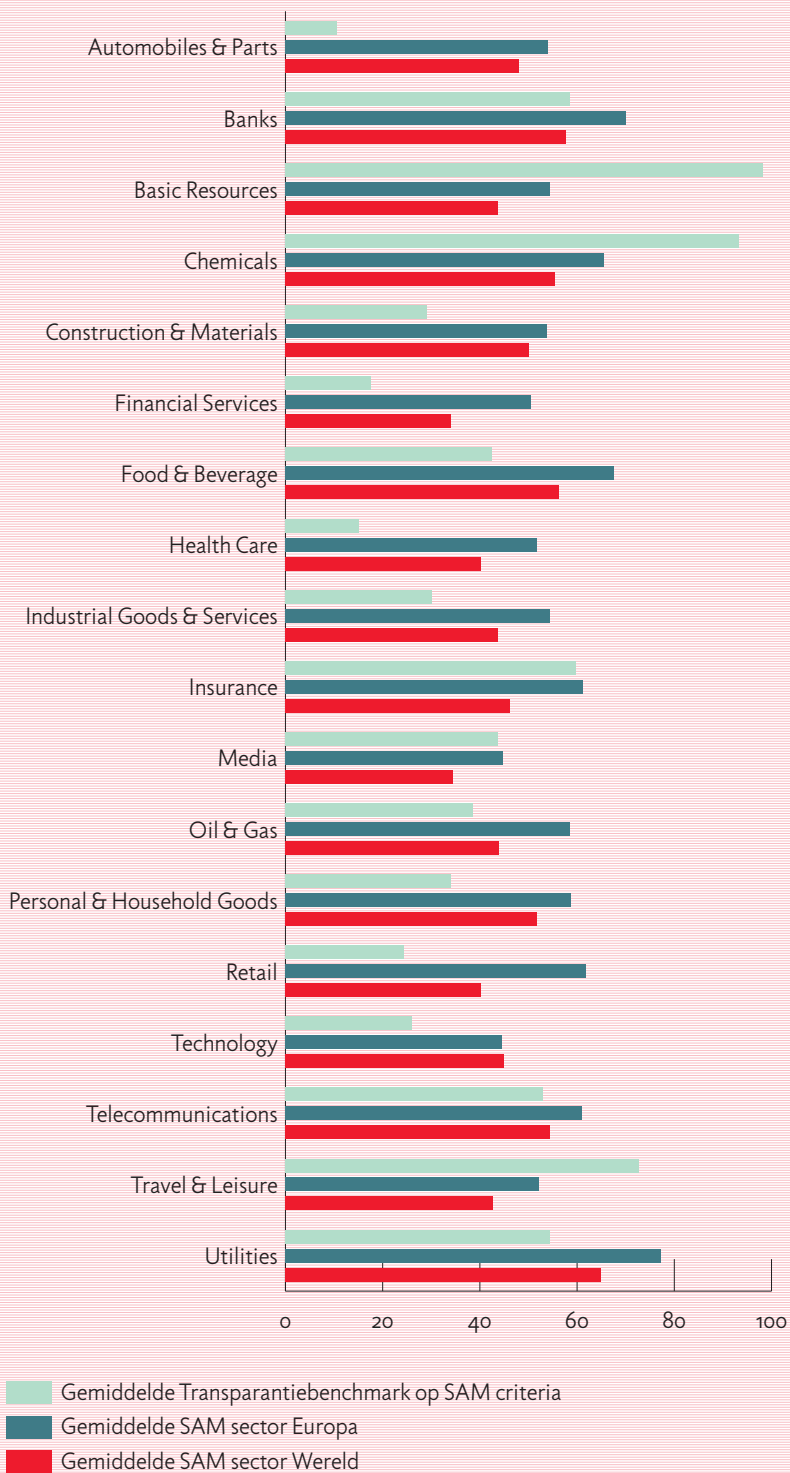
Het valt op dat behalve in de sector 'Technology', alle Europese gemiddelden hoger uitvallen dan de wereld gemiddelden. Dit is een weerspiegeling van het feit dat verslaggeving over MVO in Europa vooralsnog meer gemeengoed is dan daarbuiten. Ook komt uit het diagram duidelijk naar voren dat Nederlandse ondernemingen lager scores dan Europese en niet-Europese ondernemingen, voornamelijk in de 'Automobiles & Parts', 'Construction & Materials', 'Financial Services', 'Health Care' en 'Retail' sectoren.

Aan de andere kant scoren de Nederlandse ondernemingen in de sectoren 'Basic Resources', 'Travel and Leisure' en 'Chemicals' een stuk hoger dan zowel de Europese als de niet-Europese ondernemingen.

Dit wordt mede verklaard doordat de ondernemingen die door SAM worden beoordeeld behoren tot de 2.500 grootste beursgenoteerde ondernemingen in de wereld. Van deze ondernemingen mag verwacht worden dat zij een serieus beleid omtrent MVO hebben alsmede een uitgebreid verslag. Dertig ondernemingen daarvan zijn Nederlandse ondernemingen. Op één onderneming na zijn al deze ondernemingen

deelnemers aan de Transparantiebenchmark. De andere 141 ondernemingen zijn kleinere ondernemingen, wat betekent dat de gemiddelde marktkapitalisatie van ondernemingen waarvan de SAM scores in de onderstaande tabel zijn verwerkt gemiddeld groter zijn dan die van de ondernemingen die deelnemen aan de Transparantiebenchmark.

Internationale sectorvergelijking

Veranderingen in de onderzoeksgroep

Er heeft een beperkt aantal wijzigingen plaats gevonden in de onderzoeksgroep ten opzichte van vorig jaar. Zie voor een overzicht van deze wijzigingen de tabel hieronder:

Wijzigingen in de onderzoeksgroep

Uit onderzoeksgroep verwijderd

Amtel-Vredestein
Buhrmann
Corus
Euronext
Getronics PinkRoccade
Mittal Steel
Numico
Petroplus
Rodamco
Smurfit Kappa Group

Nieuw in de onderzoeksgroep

AMG
ANWB
AVR Van Gansewinkel
Corus
Delta Lloyd
Havenbedrijf Rotterdam
Ricoh
Royal Haskoning
Spyker cars

Fusie

VGZ-IZA-Trias en Univé

Naamswijziging

LogicaCMG
Vendex KBB
Versatel

Reden

Overgenomen door Sibur Russian Tyers
Overgenomen door Corporate Express
Overgenomen door Tata Steel
Gefuseerd met New York Stock Exchange
Overgenomen door KPN
Overgenomen door Arcelor
Overgenomen door Danone
Nederlandse beursnotering opgeheven
Overgenomen door Unibail
Zetel verplaatst naar Ierland

Reden

Beursnotering
Vrijwillige deelname
Vrijwillige deelname
Vrijwillige deelname
Vrijwillige deelname
Vrijwillige deelname
Vrijwillige deelname
Vrijwillige deelname
Beursnotering

Nieuwe naam

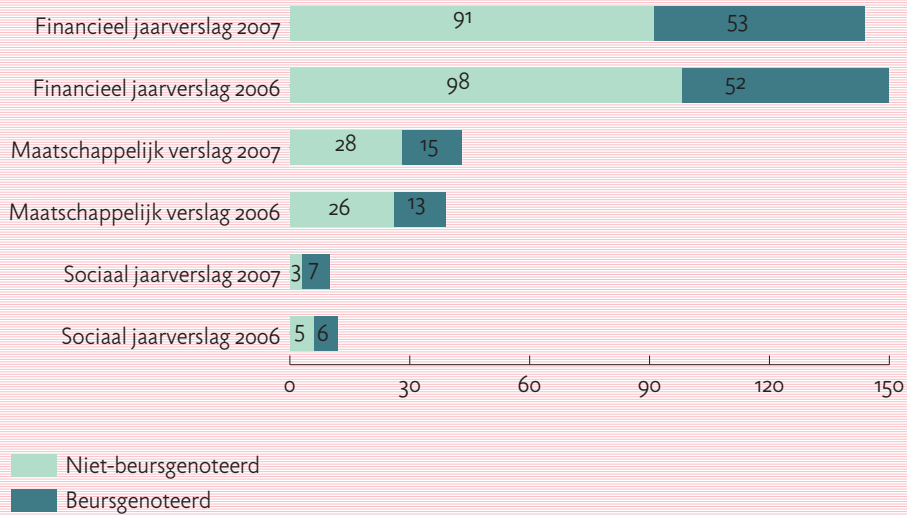
UVIT

Nieuwe naam

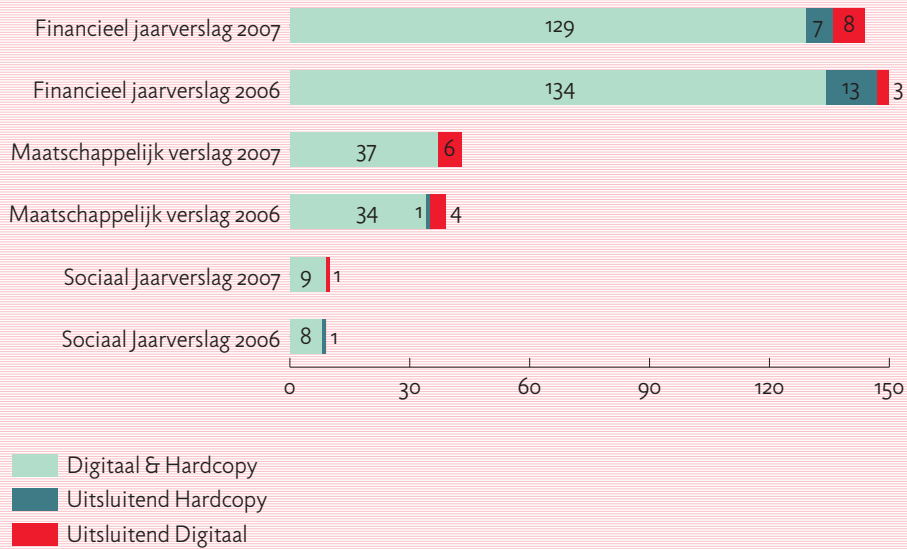
Logica
Maxeda
Telez

3 Bevindingen

Soorten verslagen

Verschijningsvorm

Het aantal ondernemingen dat buiten de onderzoeksgroep is gevallen dit jaar is bijna gelijk aan het aantal nieuwkomers. Van de nieuwkomers zijn er twee, Spyker Cars en AMG, vanwege hun omvang in de groep terecht gekomen. De overige nieuwkomers, ANWB, AVR Van Gansewinkel, Corus (als onderdeel van Tata Steel), Delta Lloyd, Havenbedrijf Rotterdam, Ricoh en Royal Haskoning zijn op basis van vrijwillige deelname in de benchmark meegenomen. Hoewel Corus na de overname door Tata Steel niet meer verplicht deelneemt aan de Transparantiebenchmark, heeft men ervoor gekozen gebruik te maken van de optie voor vrijwillige deelname. De ondernemingen die dit jaar buiten de onderzoeksgroep vallen zijn overgenomen door andere (Nederlandse of niet-Nederlandse) ondernemingen.

Enkele statistieken

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste kwantitatieve onderzoeksgegevens weer. Later in het rapport wordt dieper ingegaan op specifieke resultaten.

Soorten verslagen

Bij de beoordeling van de Transparantiebenchmark is gebruik gemaakt van financiële, maatschappelijke en sociale jaarverslagen.

Financiële jaarverslagen

Er zijn dit jaar vooral minder financiële verslagen van beursgenoteerde ondernemingen verschenen, 98 vorig jaar, ten opzichte van 91 dit jaar. Dit is te verklaren op basis van het feit dat de 2008 onderzoeksgroep zeven ondernemingen minder bevatte die beursgenoteerd zijn.

Maatschappelijke jaarverslagen

Bij het aantal deelnemers dat een separaat maatschappelijk verslag uitgaf heeft zich nagenoeg geen wijziging voorgedaan. De onderzoeksgroep dit jaar bestaat uit één deelnemer minder

dan vorig jaar, maar er zijn in totaal vier ondernemingen meer die een apart maatschappelijk jaarverslag uitgebracht hebben.

Sociale verslagen

Onder een sociaal jaarverslag wordt verstaan dat type verslag dat vooral over mensen gaat, en dan vaak over medewerkers van een onderneming. In het aantal separaat verschenen sociale jaarverslagen hebben zich geen opvallende wijzigingen voorgedaan ten opzichte van vorig jaar. Het totaal aantal verslagen is gedaald van 11 naar 10.

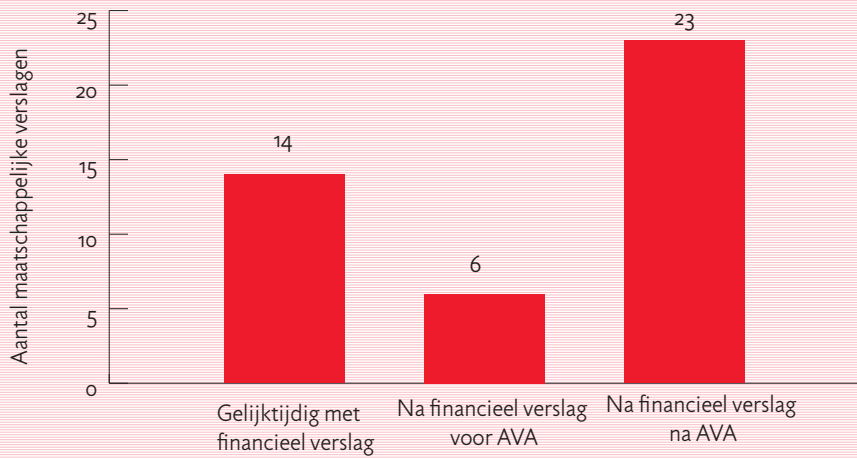
Verschijningsvorm

Ondernemingen rapporteren op verschillende manieren. De combinatie van digitaal en hardcopy geniet nog steeds duidelijk de voorkeur bij de ondernemingen in de onderzoeksgroep. Wel geven de meeste ondernemingen aanvullende informatie op hun website en verslagen worden vaker alleen digitaal gepubliceerd.

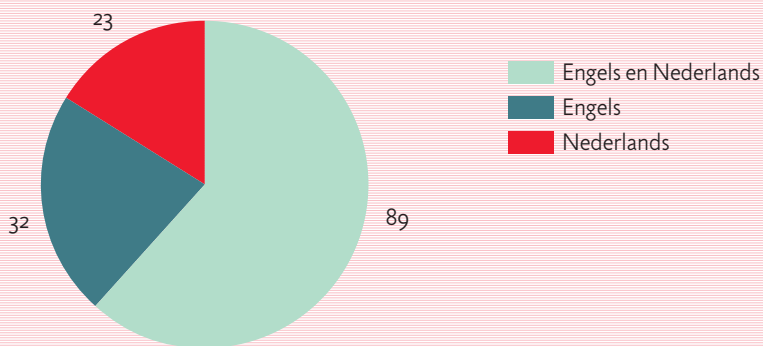
In absolute getallen is het aantal financiële jaarverslagen dat zowel hardcopy als in digitale vorm wordt uitgegeven gedaald. Er dient echter rekening gehouden te worden met het feit dat er in totaal zeven financiële verslagen minder zijn verschenen dan vorig jaar. Er lijkt zich een trend te ontwikkelen waarbij ondernemingen enerzijds minder verslagen uitsluitend in hardcopy uitbrengen en anderzijds meer verslagen in uitsluitend digitale vorm publiceren.

Het aantal uitsluitend in hardcopy verschenen maatschappelijke verslagen is dit jaar verder gereduceerd tot nul. Het totale aantal maatschappelijke verslagen is gestegen. Deze stijging komt dan ook uitsluitend naar voren in het aantal zowel in hardcopy als in digitale vorm verschenen verslagen, en het aantal uitsluitend digitaal verschenen verslagen. De gecombineerde uitgave is ook bij de maatschappelijke verslagen verreweg het meest toegepast.

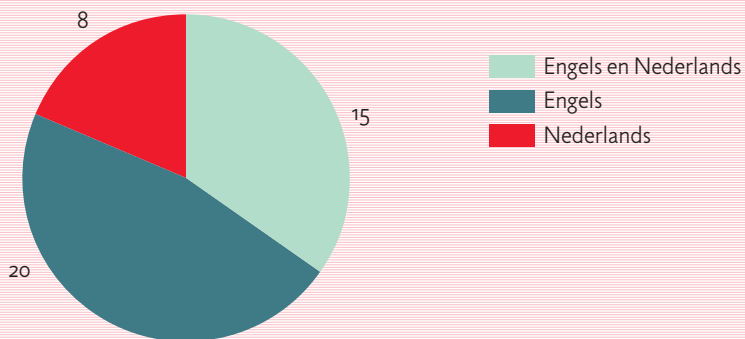
Verschijningsmoment maatschappelijk verslag

Taal financieel jaarverslag

Taal maatschappelijk jaarverslag

Bij de sociale jaarverslagen hebben zich geen grote verschuivingen voorgedaan met betrekking tot de verschijningsvorm. Ook bij dit type verslag wordt voornamelijk gekozen om zowel hardcopy als digitaal te publiceren. Interessant om te zien is dat er vorig jaar één verslag uitsluitend in hardcopy verscheen, en niet één in uitsluitend digitale vorm, terwijl dat dit jaar omgekeerd is.

Verschijningsmoment maatschappelijk verslag

De vorig jaar ingezette geconstateerde trend om het maatschappelijk verslag vaker na zowel het financiële jaarverslag als de Algemene Vergadering van Aandeelhouders te publiceren, is dit jaar niet verder doorgezet. De toename in het aantal maatschappelijke jaarverslagen is gelijkmatig over de verschillende verschijningsmogelijkheden verdeeld: zowel in de categorie 'Gelijktijdig met financieel jaarverslag' als de categorie 'Na financieel verslag, voor AVA' zijn twee verslagen meer te vinden, de categorie 'Na financieel verslag, na AVA' is met één verslag gestegen.

Taal

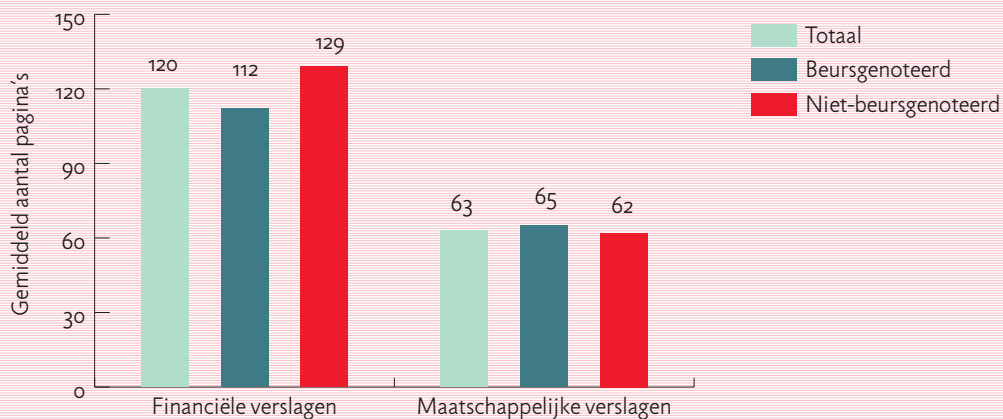
Van de 144 uitgebrachte financiële jaarverslagen, zijn er 89 in zowel het Nederlands als het Engels verschenen. Dit is een groter percentage (62 procent) dan vorig jaar (58 procent) toen 87 van de 150 financiële jaarverslagen in zowel het Nederlands als het Engels werden gepubliceerd. In deze benchmark zijn beduidend minder financiële jaarverslagen in alleen het Nederlands geschreven (23) ten opzichte van de vorige benchmark (31). Het aantal verslagen dat alleen in het Engels is geschreven is gelijk gebleven.

Van de vier maatschappelijke verslagen die dit jaar meer zijn gepubliceerd dan vorig jaar, is het grootste deel in de categorie 'Nederlands en Engels' terecht gekomen. Er vindt overigens een kleine verschuiving plaats van de categorie uitsluitend Nederlandstalig naar uitsluitend Engelstalig.

Omvang

De gemiddelde omvang van de financiële jaarverslagen is ook dit jaar weer substantieel toegenomen. Vorig jaar telde een gemiddeld financieel jaarverslag 112 pagina's, terwijl dit jaar een gemiddelde van maar liefst 120 wordt gehaald. Voor wat betreft de maatschappelijke verslagen ligt de meest opvallende verandering in het gemiddelde aantal pagina's bij de niet-beursgenoteerde ondernemingen, dat is gedaald van 109 pagina's naar 62 pagina's. Het gemiddelde aantal pagina's voor de maatschappelijke verslaggeving bij de beursgenoteerde ondernemingen is gestegen van 59 naar 65. Beide trends zijn overigens beïnvloed door een andere categorisering dan vorig jaar van een aantal van de 16 door UVIT uitgebrachte verslagen. Dit jaar is het grootste deel van deze verslagen bestempeld als financieel verslag, terwijl vorig jaar 21 van de 22 door VGZ-IZA-Trias, nu onderdeel van UVIT, uitgebrachte verslagen is beoordeeld als maatschappelijk verslag.

Omvang verslagen

Hoofdgroepen

Alle deelnemers zijn op basis van een score onderverdeeld in een bepaalde groep. De indeling in groepen is gebaseerd op de standaarddeviatie van de gemiddelde score. De bezemwagen is gereserveerd voor de ondernemingen die geen verslag hebben opgeleverd en derhalve een nul-score hebben. In de tabel hieronder is weergegeven hoe de scores de grenzen dit jaar bepalen voor de indeling in de groepen:

Verdeling Transparantieladder 2008

Kopgroep	100 tot 70,7
Achtersvolgers	70,7 tot 59,0
Peloton	59,0 tot 12,3
Achterblijvers	12,3 tot 1
Bezemwagen	0

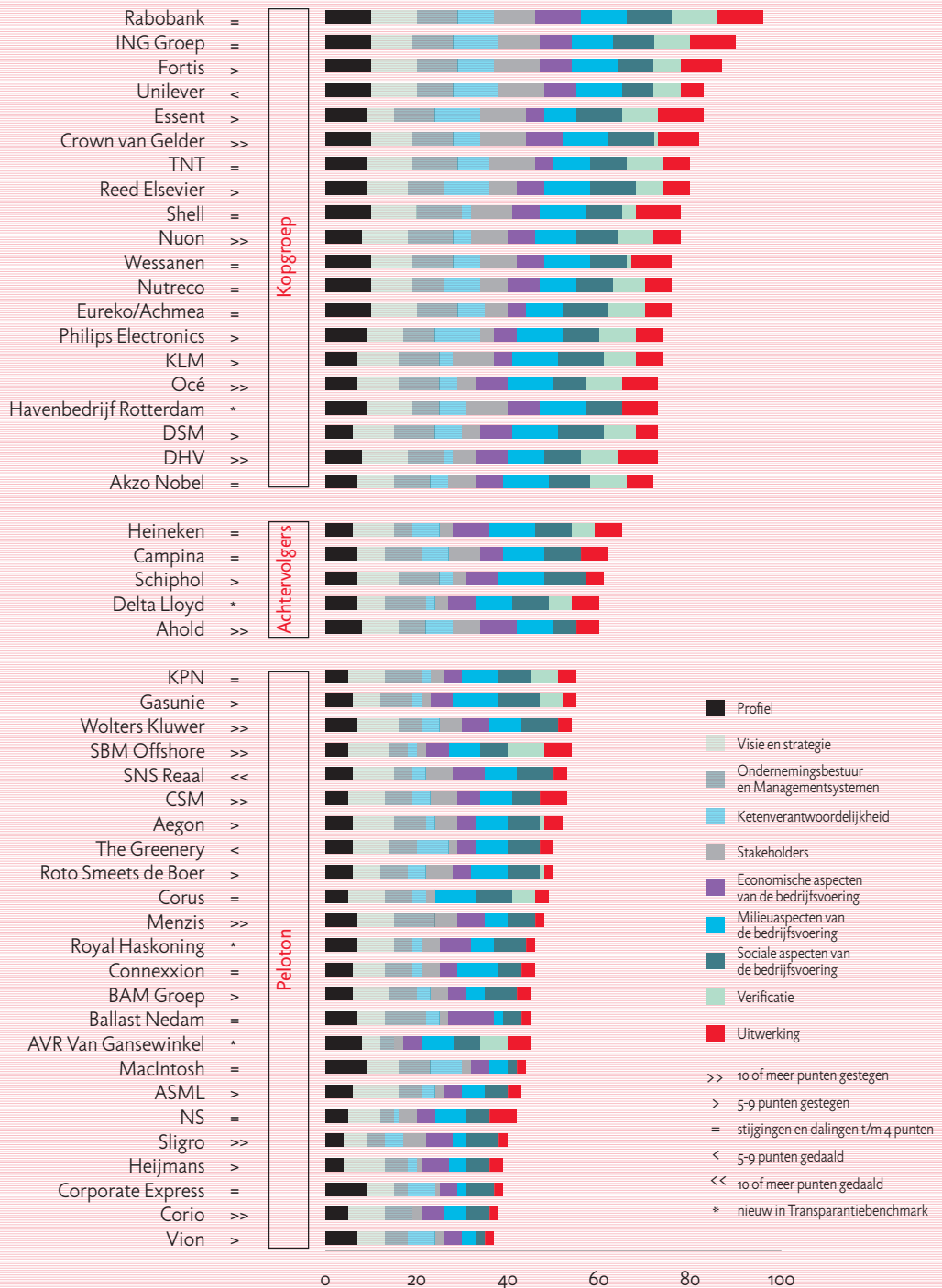
4 Transparantieladder 2008

■ Transparantieladder 2008

Hieronder is een lijst van de 170 onderzochte ondernemingen weergegeven. In de lijst zijn verschillende zaken waar te nemen. Zo is zichtbaar hoe de scores van hoog naar laag lopen, in welke groep een onderneming zich bevindt en hoeveel de betreffende onderneming gestegen is. Verder is de opbouw van de score te zien. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de eerder genoemde onderdelen van het beoordelingsmodel: profiel, visie en strategie, ondernemingsbestuur en managementsystemen, ketenverantwoordelijkheid, stakeholders, economische aspecten van de bedrijfsvoering, milieuaspecten van de bedrijfsvoering, sociale aspecten van de bedrijfsvoering, verificatie en uitwerking. Zo kan het voorkomen dat twee ondernemingen dezelfde score hebben, maar dat deze scores heel verschillend zijn opgebouwd. De transparantiescores zijn weergegeven in een percentage van het totaal aantal te behalen punten.

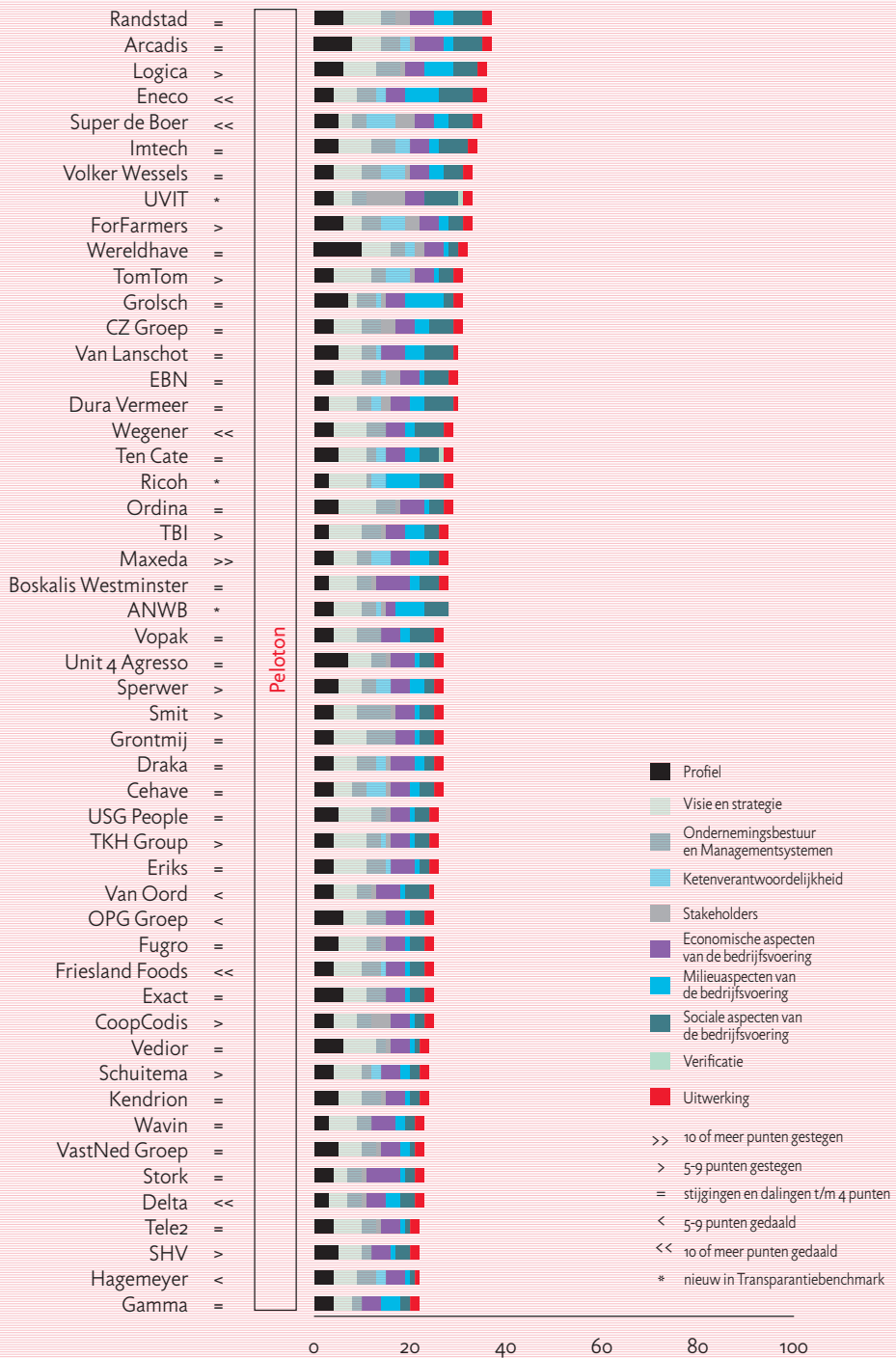
Transparantieladder 2008

Naam onderneming Verschil t.o.v. vorig jaar

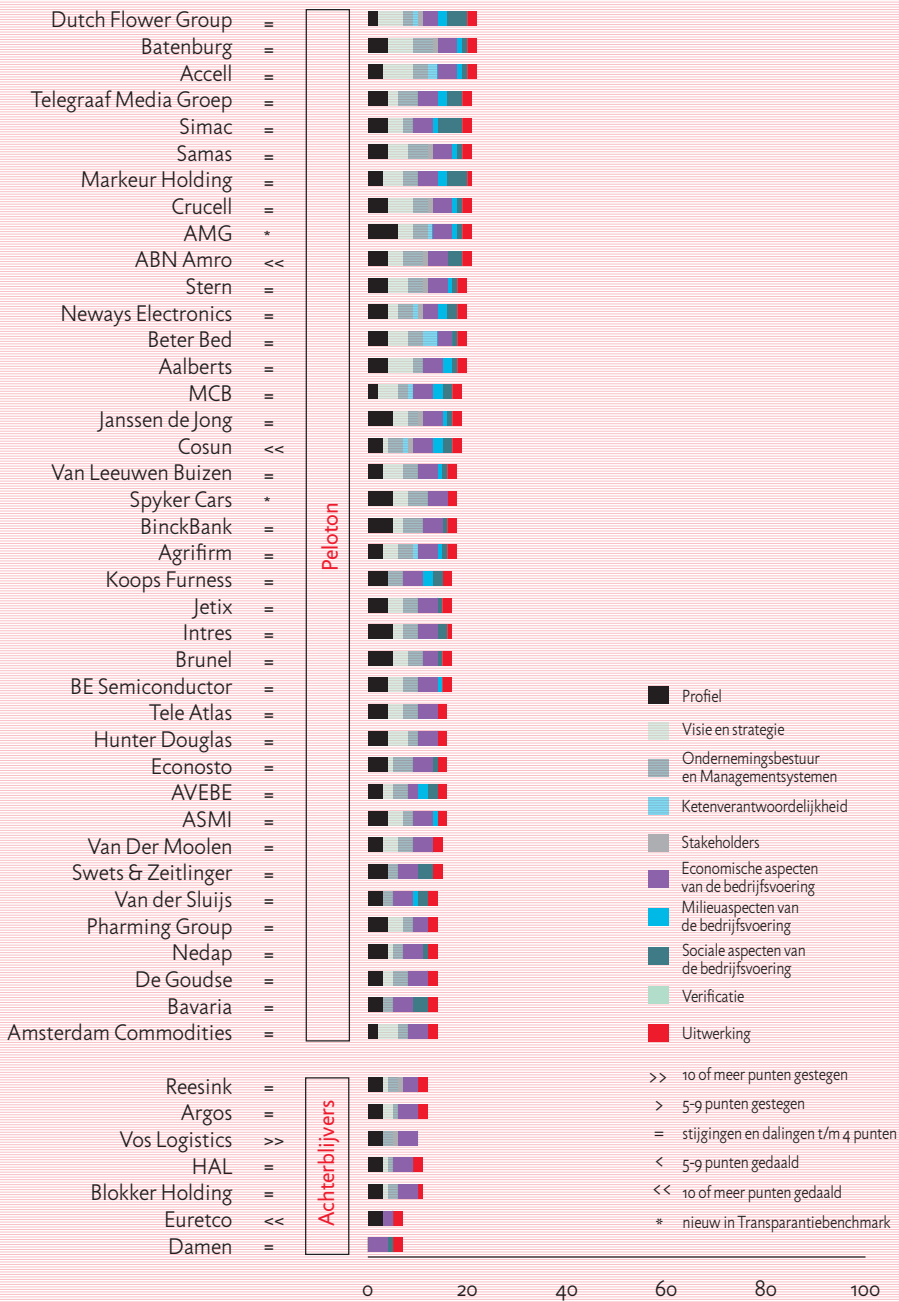
Transparantieladder 2008

Naam onderneming Verschil t.o.v. vorig jaar

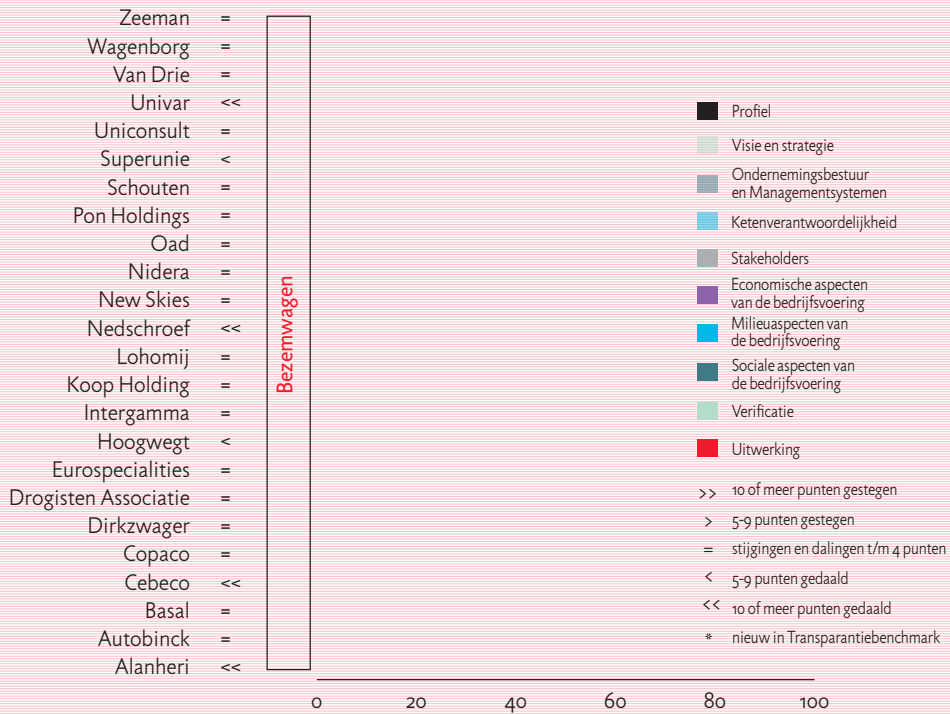
Transparantieladder 2008

Naam onderneming Verschil t.o.v. vorig jaar

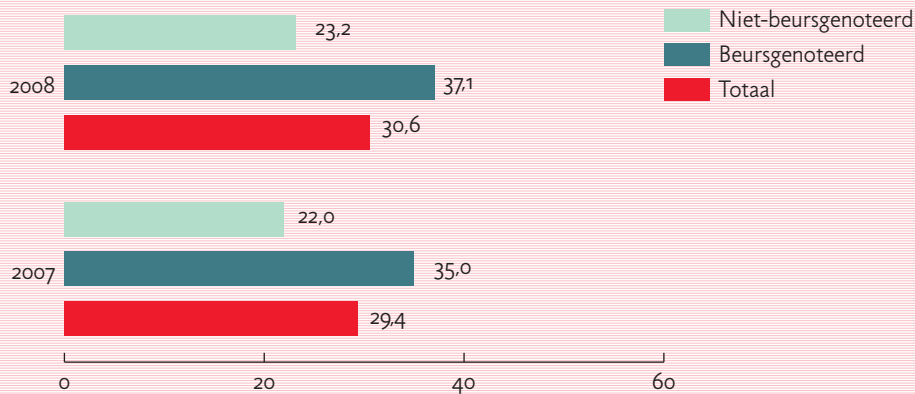

Transparantieladder 2008

Naam onderneming Verschil t.o.v. vorig jaar

Gemiddelde score

Resultaten vergeleken met benchmark 2007

Interessant bij het uitvoeren van een benchmark zijn de vergelijkingsmogelijkheden die het biedt met voorgaande jaren. Een belangrijke doelstelling van de Transparantiebenchmark is dan ook om trends in MVO verslaggeving inzichtelijk te maken.

Gemiddelde score

In de bovenstaande grafiek zijn de gemiddelde scores onder elkaar gezet voor 2007 en 2008. Het totaalgemiddelde is hoger dan vorig jaar. Deze stijging wordt veroorzaakt door een stijging in het gemiddelde aantal punten van zowel de beursgenoteerde als van de niet-beursgenoteerde ondernemingen.

Top tien 2008 en 2007

Als we de top tien van 2008 en 2007 vergelijken is te zien dat ABN Amro, na jaren in de top drie te hebben gestaan, nu volledig uit de top tien is verdwenen omdat er dit jaar geen maatschappelijk verslag is uitgebracht. Fortis heeft zich in de top drie weten te plaatsen ten koste van Unilever. Nieuwkomers in de top tien zijn Crown van Gelder, Reed Elsevier en Nuon. Deze ondernemingen hebben de plaatsen in de top tien overgenomen van Eureko/Achmea, Nutreco en de al eerder genoemde ABN Amro. Rabobank staat evenals vorig jaar op een stevige eerste plek.

Top tien 2008		Top tien 2007	
Rabobank	96	Rabobank	96
ING Groep	90	Unilever	88
Fortis	87	ING Groep	87
Essent	83	ABN Amro	83
Unilever	83	TNT	81
Crown van Gelder	82	Nutreco	80
Reed Elsevier	80	Fortis	79
TNT	80	Shell	78
Shell	78	Essent	77
Nuon	78	Eureko/Achmea	74

Stijgers

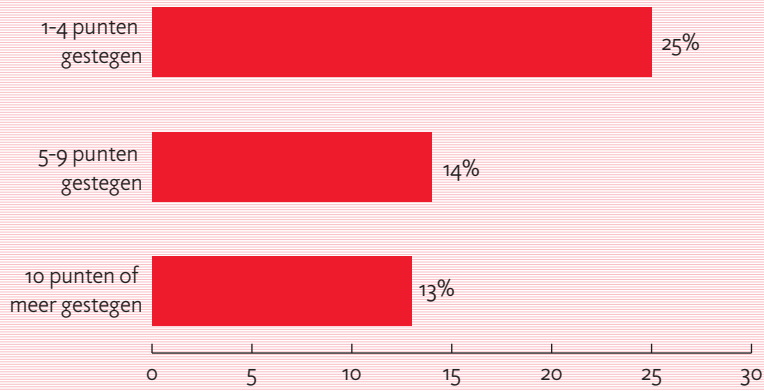
De grootste stijger in de benchmark is Ahold. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat vorig jaar geen nieuw maatschappelijk verslag werd gepubliceerd en daarom niet is meegenomen in de beoordeling. Dit jaar is wel weer een maatschappelijk verslag uitgebracht. Opvallend is dat de stijgingen dit jaar groter zijn dan vorig jaar: dit jaar liggen de zes grootste stijgingen tussen de 15 en 35 punten, terwijl de zes grootste stijgingen van vorig jaar tussen de 8 en 30 punten lagen.

	Score 2008	Score 2007	Stijging
Ahold	60	25	35
DHV	73	45	28
SBM Offshore	54	32	22
Corio	38	21	17
Sligro	40	24	16
Menzis	48	33	15

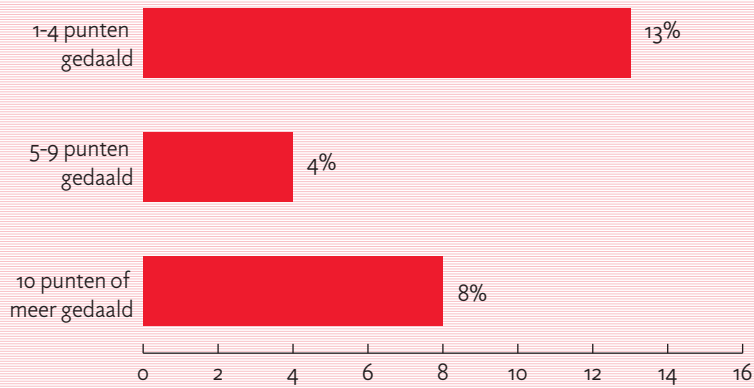
Twee ondernemingen kwamen uit de bezemwagen door voor het eerst te rapporteren.

	Score 2008	Score 2007
Maxeda	28	0
Vos Logistics	11	0

Gestege ondernemingen op de ladder

Gedaalde ondernemingen op de ladder

In de Transparantiebenchmark van 2008 was ook het aantal gestegen scores hoger dan vorig jaar. Het grootste deel van de toegenomen scores is met 1 tot 4 punten gestegen, namelijk in 25% van de gevallen.

Dalers

De grootste score-daling was dit jaar te zien bij ABN Amro, dat in de voorgaande jaren een maatschappelijk verslag uitbracht. Dit jaar is dit verslag niet verschenen waardoor een daling in de score voor ABN Amro plaats vond van 75% ten opzichte van vorig jaar.

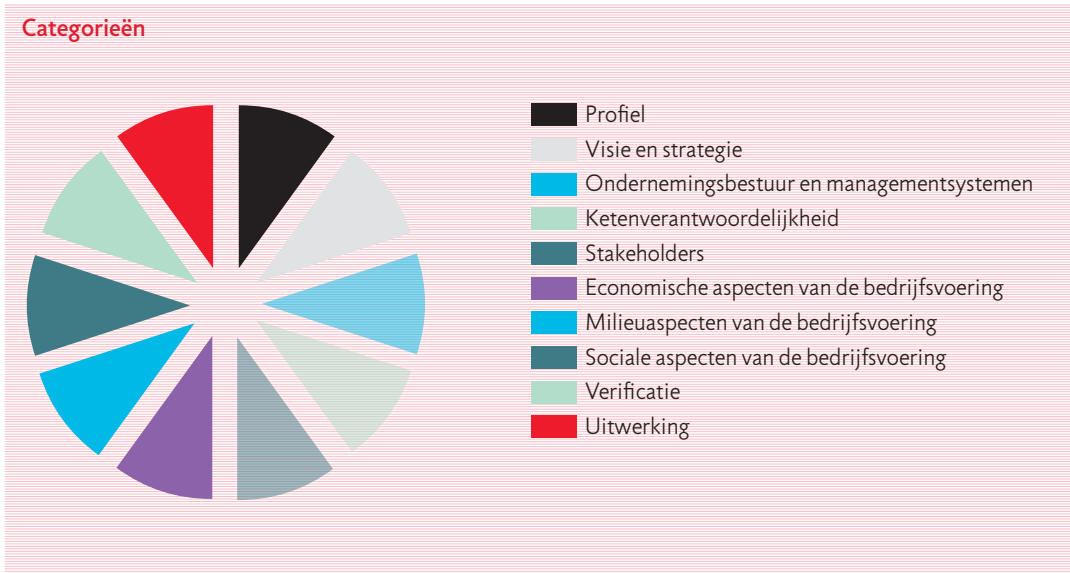
	Score 2008	Score 2007	Daling
ABN Amro	21	83	-62
Friesland Foods	25	58	-33
Wegener	29	51	-22
SNS Reaal	53	68	-15
Cosun	19	30	-11
Eneco	36	47	-11

Vier ondernemingen kwamen terecht in de bezemwagen omdat er dit jaar geen (tijdig) verslag is verschenen.

	Score 2008	Score 2007
Univar	0	27
Alanheri	0	14
Cebeco	0	11
Hoogwegt	0	7

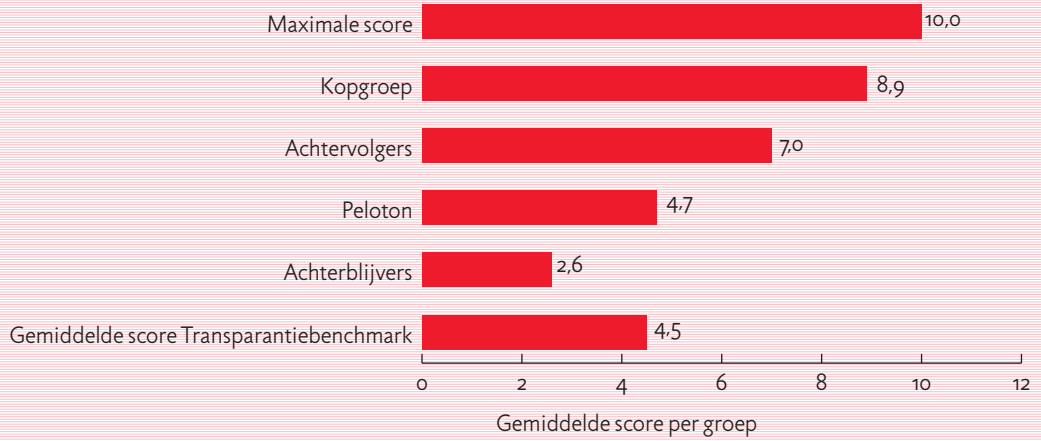
In de lijn der verwachting is het aantal dalers dit jaar flink afgenomen. In de vergelijking tussen de scores van de Transparantiebenchmark 2007 en die van 2006 was een grote daling te zien die vooral werd veroorzaakt door een aanscherping van de beoordelingscriteria. Dit jaar zijn van de gedaalde scores de meesten tussen 1 en 4 punten lager uitgevallen dan vorig jaar.

Evenals vorig jaar is voor iedere categorie van criteria maximaal tien punten te behalen. De categorieën zijn in het onderstaande diagram toegelicht.

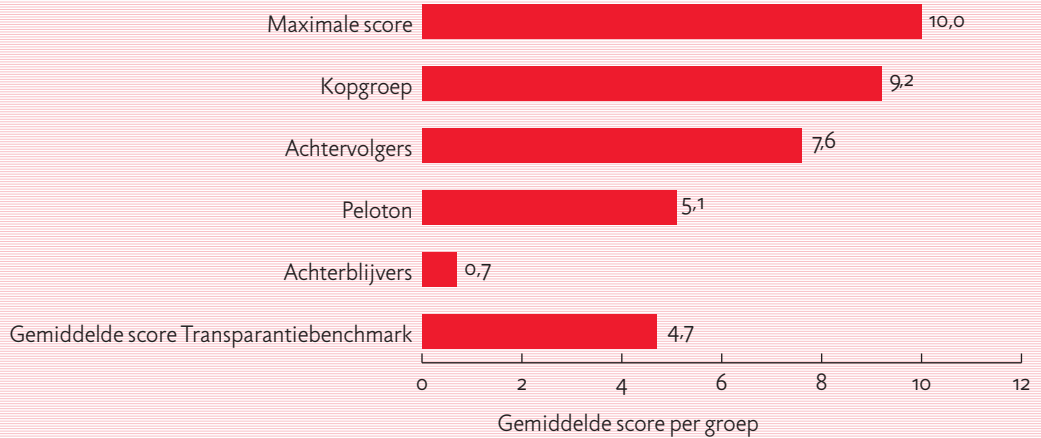

5 Thematische analyse

Profiel

Visie en strategie

Profiel

In de categorie 'Profiel' wordt bekeken in hoeverre de onderneming rapporteert over de belangrijkste producten en diensten, wat de kernprocessen inhouden, de landen van vestiging, het aantal medewerkers, eigendomsverhoudingen en de positie in de keten.

Gemiddeld haalden de ondernemingen een score van 4,5 in de categorie 'Profiel'. Tien ondernemingen scoorden in deze categorie het maximale aantal punten van tien: Eureko/Achmea, Wereldhave, Crown van Gelder, Nutreco, Fortis, Shell, Rabobank, ING Groep, Wessanen en Unilever. De gemiddelde score in de kopgroep was 8,9.

Visie en strategie

Punten worden toegekend als wordt aangegeven wat de visie en strategie is met betrekking tot MVO, wat de toekomstverwachting betreffende MVO is, welke interne richtlijnen zijn ontwikkeld door de onderneming, welke externe richtlijnen worden onderschreven en welke activiteiten

worden ontplooid met betrekking tot maatschappelijke betrokkenheid (pro bono werk, sponsoring, enzovoorts).

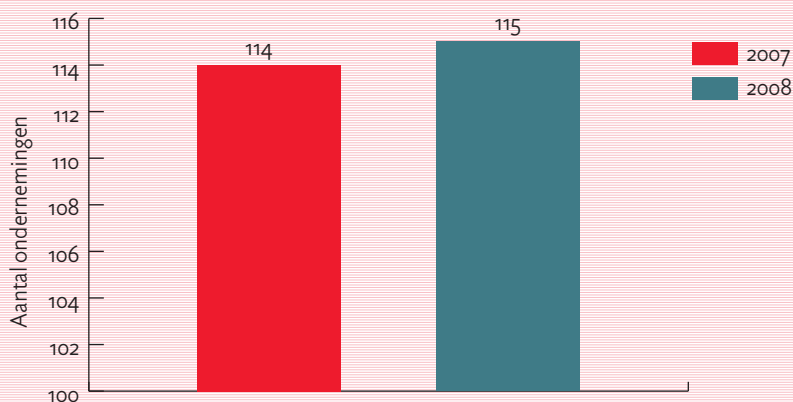
De gemiddelde score in de categorie visie en strategie was dit jaar 4,7. Dit is een kleine daling ten opzicht van vorig jaar toen de gemiddelde score 5,2 bedroeg.

Maar liefst tien ondernemingen haalden de maximale score in deze categorie, in vergelijking met zes ondernemingen vorig jaar: Rabobank, Unilever, Shell, TNT, ASML, DHV, Havenbedrijf Rotterdam, Nuon, Eureko/Achmea en Fortis.

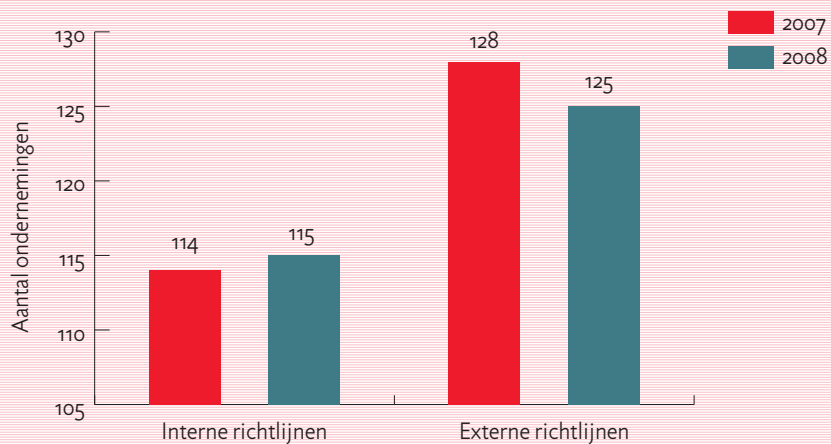
Visie op MVO

Als we binnen de categorie 'Visie en strategie' gedetailleerder kijken naar de vraag in hoeverre er gerapporteerd wordt over een visie op MVO (criterium 7), zien we dat er weinig verandering optreedt in het absolute aantal ondernemingen dat punten scoort op dit criterium. Het is hierbij echter belangrijk om te bedenken dat het totale aantal verslagen is gedaald, waardoor er relatief meer ondernemingen punten hebben gescoord.

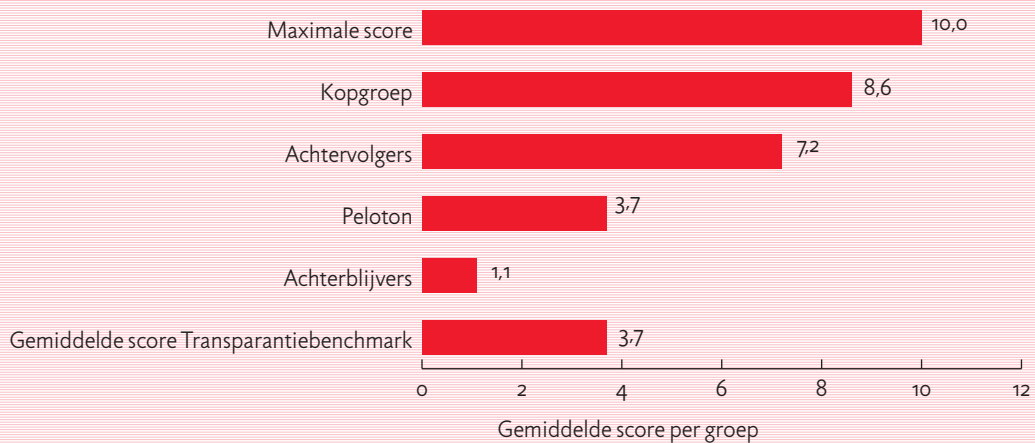
Visie op MVO

Vermelding van interne en externe richtlijnen

Ondernemingsbestuur en managementsystemen

Vermelding van interne en externe richtlijnen

Ook bij de vraag die betrekking heeft op de vermelding van de interne en externe richtlijnen is een stijging waar te nemen in het aantal ondernemingen dat rapporteert over een interne richtlijn. Er is een lichte daling te zien in het aantal vermeldingen van externe richtlijnen, deze daling is echter kleiner dan de daling in het aantal jaarverslagen.

Ondernemingsbestuur en managementsystemen

Binnen de categorie 'Ondernemingsbestuur en managementsystemen' worden punten behaald wanneer gerapporteerd wordt over de bestuurders, hun achtergrond en bestuursstaken, de organisatiestructuur van de onderneming, de taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot MVO en het proces van sturing en beheersing met betrekking tot MVO.

Het gemiddelde aantal punten dat behaald is bij de ondernemingen die een verslag hebben ingeleverd is 3,7. Ook hier heeft een daling plaatsgevonden ten opzichte van vorig jaar, toen de gemiddelde score 4,2 was.

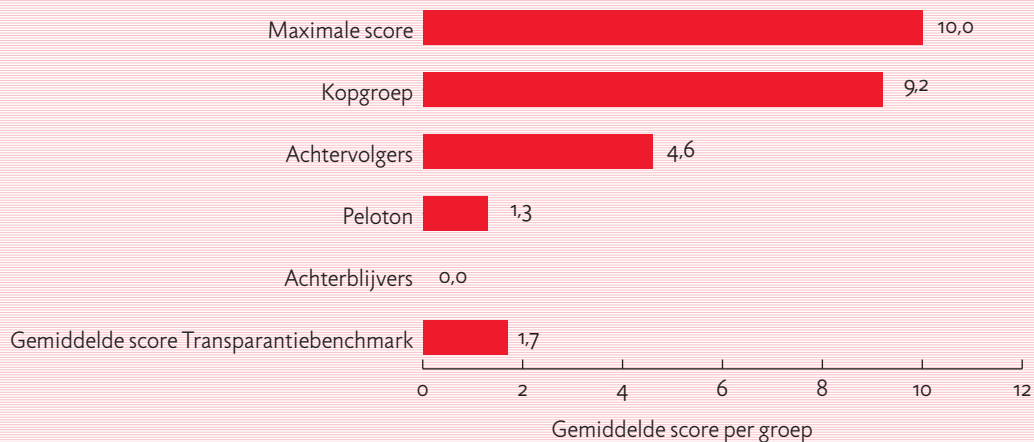
Drie ondernemingen hebben de maximale score weten te behalen in deze categorie: Nuon, TNT en Shell. Dit is hetzelfde aantal als vorig jaar.

Ketenverantwoordelijkheid

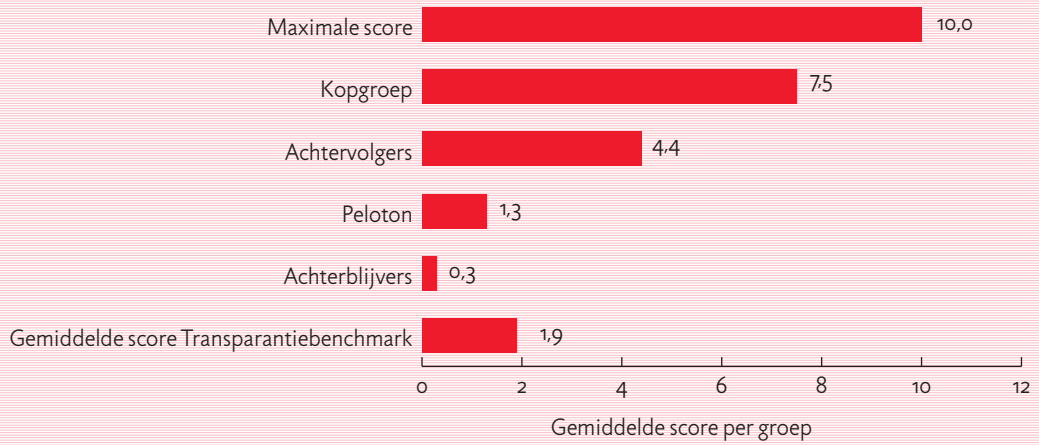
Een score voor de rapportage over ketenverantwoordelijkheid is afhankelijk van drie criteria. Zo kunnen er punten behaald worden wanneer de onderneming inzicht geeft in het beleid dat zij voert ten aanzien van ketenbeheer en -verantwoordelijkheid, de activiteiten die zij ontplooit om te komen tot verantwoord ketenbeheer, en het proces van sturing en beheersing van de keten.

Het blijkt voor ondernemingen lastig om volledig inzicht te geven in activiteiten rond verantwoord ketenbeheer. Bij de achterblijvers is het dan ook wederom niet gelukt om punten te behalen in deze categorie. De totale gemiddelde score was dit jaar 1,7 – een stijging van slechts één tiende ten opzichte van vorig jaar. Toch is het vijf ondernemingen gelukt om maximaal te scoren in deze categorie: ING Groep, Unilever, Reed Elsevier, Essent en Philips Electronics. Ook de gemiddelde score in de kopgroep was veel hoger dan vorig jaar: van zes punten vorig

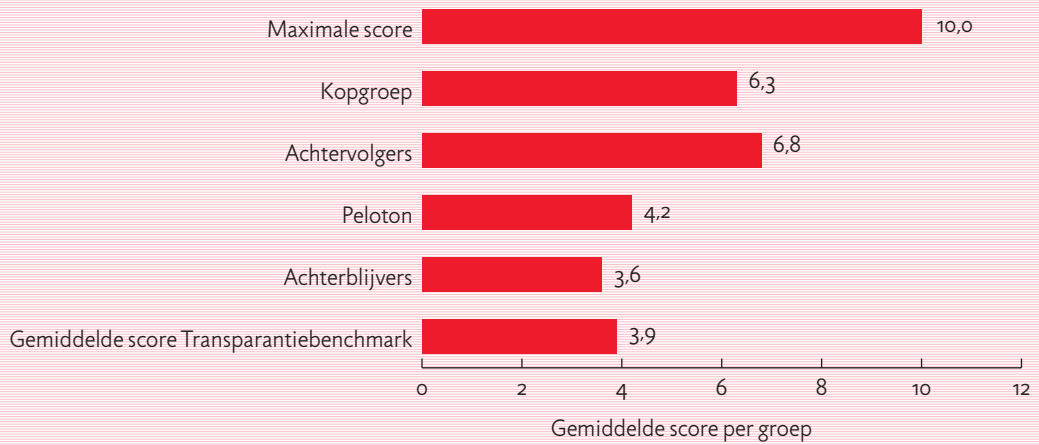
Ketenverantwoordelijkheid

Stakeholders

Economische aspecten van de bedrijfsvoering

jaar naar 9,2 punten dit jaar. Deze stijging lijkt een bevestiging te zijn van de toegenomen aandacht voor ketenverantwoordelijkheid in het maatschappelijk debat.

Stakeholders

Veel ondernemingen zien de jaarlijkse verslaggeving als een belangrijk moment om te communiceren met stakeholders. Een onderneming krijgt in deze categorie punten toegekend wanneer zij inzicht verschaft in haar belangrijkste stakeholders, de invloed van stakeholderdialoog, de wijze waarop deze dialoog wordt gevoerd en hoe de dialoog is verankerd in de onderneming.

De gemiddelde score in deze categorie is licht gedaald van 2,1 naar 1,9. Net als in de categorie ketenverantwoordelijkheid is de gemiddelde score in de kopgroep wel gestegen, van 6,8 naar 7,5. Vijf ondernemingen haalden de maximale score in deze categorie: Unilever, TNT, Crown van Gelder, Essent en Fortis, vergeleken met vier vorig jaar.

Economische aspecten van de bedrijfsvoering

Binnen het drieluik 'People', 'Planet' en 'Profit' hebben ook de economische aspecten van de bedrijfsvoering een plaats. De economische aspecten zijn een integraal onderdeel van het rapporteren over MVO. Binnen de categorie economische aspecten van de bedrijfsvoering kan een onderneming punten halen wanneer zij rapporteert over het beleid met betrekking tot de financieel-economische aspecten van de bedrijfsvoering, de doelstellingen, de verbeteringen en de resultaten met betrekking tot deze financieel-economische aspecten en de resultaatverslechtering, dan wel verbetering in relatie tot de financieel-economische aspecten

van de bedrijfsvoering. Daarbij gaat het niet alleen om traditionele indicatoren zoals omzet, belastingen en winst, maar ook om niet-financiële indicatoren als innovatie en de preventie van corruptie en omkoping.

De gemiddelde score van vorig jaar (4,4) is dit jaar gedaald naar 3,9. Opvallend is dat dit jaar de achtervolgers niet alleen beter scoren dan de achtervolgers van vorig jaar (5,2), maar ook dan de kopgroep van dit jaar.

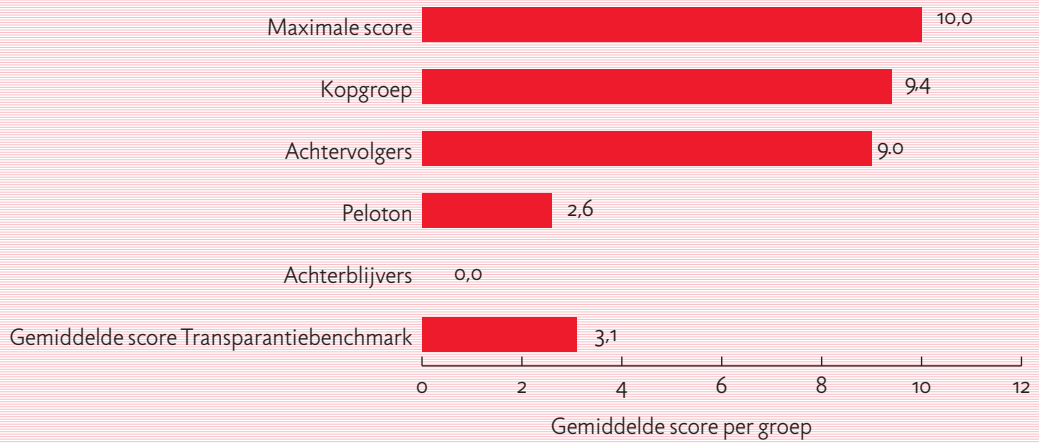
Terwijl vorig jaar geen enkele onderneming de maximale score behaalde op dit criterium heeft de Rabobank dit jaar wel tien punten behaald voor de rapportage over de economische aspecten van de bedrijfsvoering. De voornaamste reden dat weinig ondernemingen op dit onderdeel goed scoren is dat ondernemingen bijna niet rapporteren over niet-financiële economische aspecten van de bedrijfsvoering.

Milieuaspecten van de bedrijfsvoering

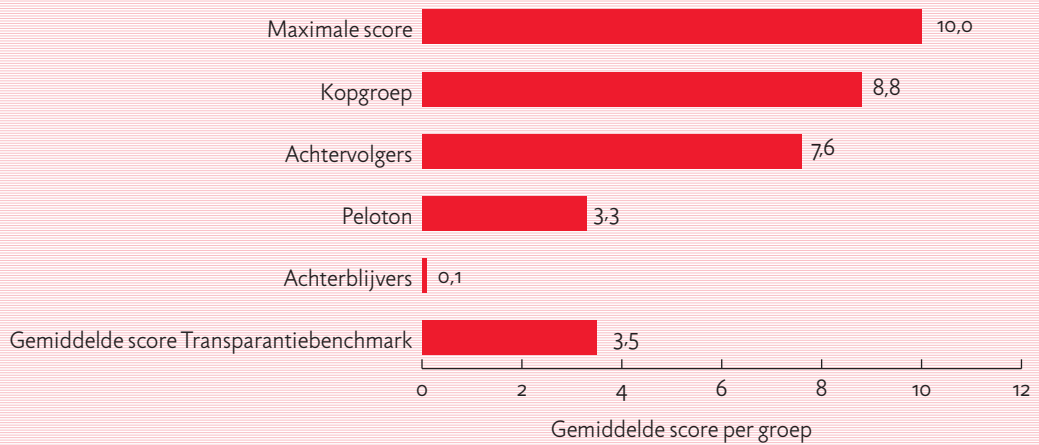
De milieuaspecten van de bedrijfsvoering vormen een integraal onderdeel van MVO. Binnen deze categorie in de benchmark is het mogelijk punten te behalen wanneer inzicht wordt gegeven in het milieubeleid, de doelstellingen, de verbeteringen en de resultaten met betrekking tot de milieuaspecten en de resultaatverslechtering, dan wel verbetering in relatie tot de milieuaspecten.

Het is voor de achterblijvers net als vorig jaar, niet gelukt om te scoren in deze categorie. Bij de ondernemingen die een verslag hebben ingeleverd is een gemiddelde score genoteerd van 3,1 punten, hetzelfde gemiddelde als vorig jaar. De gemiddelde scores in de verschillende groepen zijn wel gestegen ten opzichte van vorig jaar.

Milieuaspecten van de bedrijfsvoering

Sociale aspecten van de bedrijfsvoering

Zestien ondernemingen behaalden de maximale score in deze categorie: Akzo Nobel, Heineken, DSM, Havenbedrijf Rotterdam, Océ, KLM, Philips Electronics, Schiphol, Gasunie, Wessanen, Crown van Gelder, Shell, Reed Elsevier, Rabobank, Unilever en Fortis.

Sociale aspecten van de bedrijfsvoering

De sociale aspecten van de bedrijfsvoering hebben betrekking op zaken die bijvoorbeeld werknemers en mensenrechten aangaan. Binnen deze categorie zijn punten te behalen als gerapporteerd wordt over het sociale beleid, de doelstellingen, de verbeteringen en de resultaten met betrekking tot de sociale aspecten van de bedrijfsvoering en de resultaatverslechtering, dan wel verbetering in relatie tot de sociale aspecten van de bedrijfsvoering.

Binnen de rapportage over de sociale aspecten van de bedrijfsvoering scoorden de ondernemingen gemiddeld 3,5 punten, hetzelfde als vorig jaar. Ook in deze categorie zijn de gemiddelde scores in de kopgroep, achtervolgers en peloton gestegen ten opzichte van vorig jaar.

Zeven ondernemingen scoorden dit jaar maximaal in deze categorie, vergeleken met vier vorig jaar: DSM, Reed Elsevier, Rabobank, KLM, Essent, Eureko/Achmea en Crown van Gelder.

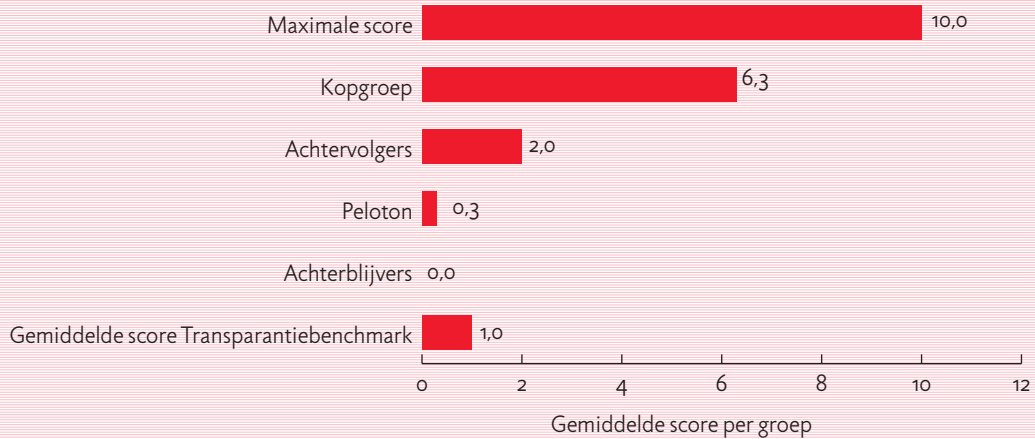
Verificatie

Door de MVO-gegevens te laten verifiëren door een onafhankelijke externe partij wordt zekerheid verkregen over de relevantie en betrouwbaarheid van de gerapporteerde data en tekst. Er zijn veel manieren om zulke zekerheid te laten afgeven. Binnen deze categorie worden punten toegekend wanneer aangegeven wordt waarom een verslag al dan niet geverifieerd is, of er een verklaring is opgenomen van een materiedeskundige en wat de aard, reikwijdte en mate van zekerheid is van de informatie in het maatschappelijk verslag.

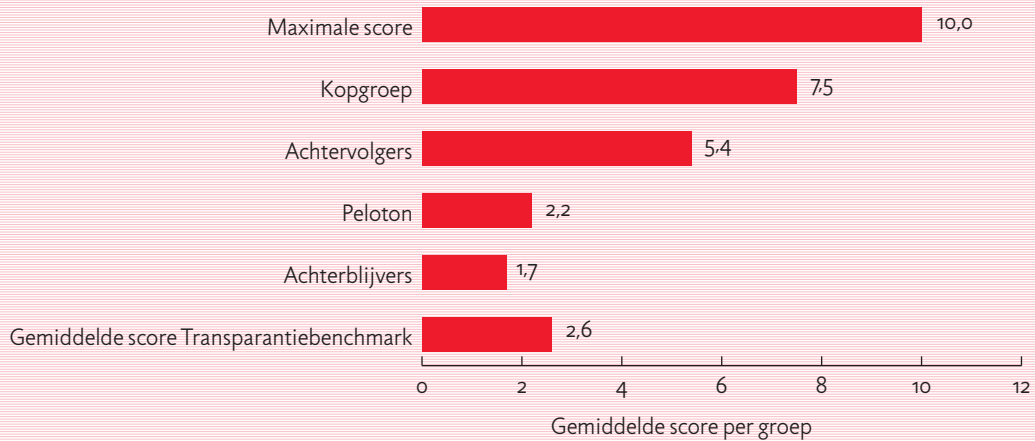
Onderstaande tabel laat zien welke mate van zekerheid wordt afgegeven in de verklaringen door een accountant over het maatschappelijk verslag. Daarin is te zien dat meer dan de helft voor een combinatie van redelijke en beperkte mate van zekerheid kiest over de gerapporteerde informatie.

Type verklaring	Aantal ondernemingen
redelijke mate van zekerheid	1
gedeeltelijk een redelijke mate van zekerheid en gedeeltelijk een beperkte mate van zekerheid	13
beperkte mate van zekerheid	9

Verificatie

Uitwerking

De ondernemingen die een verslag hebben ingeleverd haalden gemiddeld 1 punt, vergeleken met 0,9 punten vorig jaar.

De ondernemingen die hun verslag lieten verifiëren behaalden gemiddeld 7,1 punten in deze categorie. Net als vorig jaar haalde één onderneming de maximale score voor deze vraag: Rabobank.

■ Uitwerking

Een belangrijk aspect van de transparantie van een jaarverslag is de uiteindelijke uitwerking. Binnen de categorie 'Uitwerking' zijn punten te scoren door inzicht te geven in dilemma's waar de onderneming mee geconfronteerd wordt, maar bijvoorbeeld ook door te rapporteren over de reikwijdte van het verslag, het verslaggevingbeleid in het algemeen, de relatie tussen de verschillende vormen van externe verslaggeving, door de vermelding van contactinformatie en door de opname van een kernachtige samenvatting.

Gemiddeld zijn er 2,6 punten gescoord door ondernemingen die hun verslag hebben ingeleverd. Vorig jaar was de gemiddelde score 3,1.

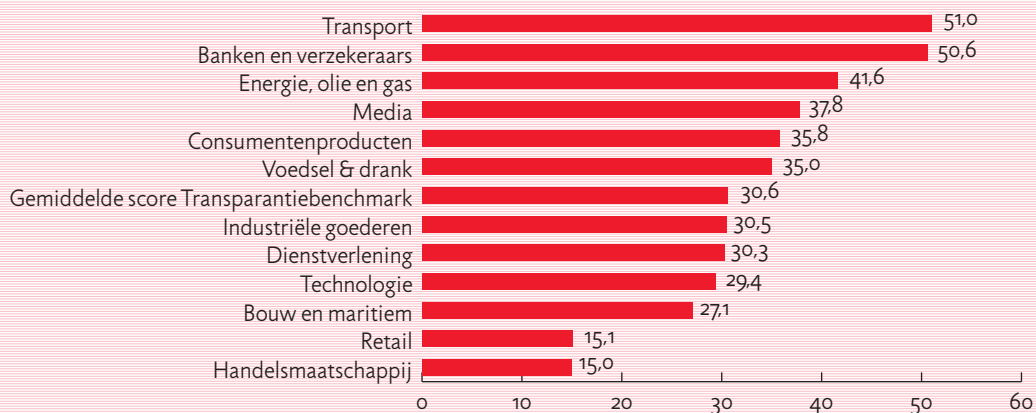
Dit jaar scoorden slechts vier ondernemingen op dit onderdeel, te weten Shell, Essent, ING Groep en Rabobank. Vorig jaar haalden negen ondernemingen de maximale score in deze categorie. Dit heeft gedeeltelijk te maken met een aanscherping van de beoordeling met betrekking tot de uitwerking van dilemma's.

De onderzoekers hebben dit jaar twaalf sectoren geselecteerd, waarin minimaal vier ondernemingen per sector zitten. De huidige indeling sluit beter aan op de internationale sectorindeling waardoor de vergelijking tussen de Transparantiebenchmark scores op Europees en wereldwijd niveau meer waarde heeft.

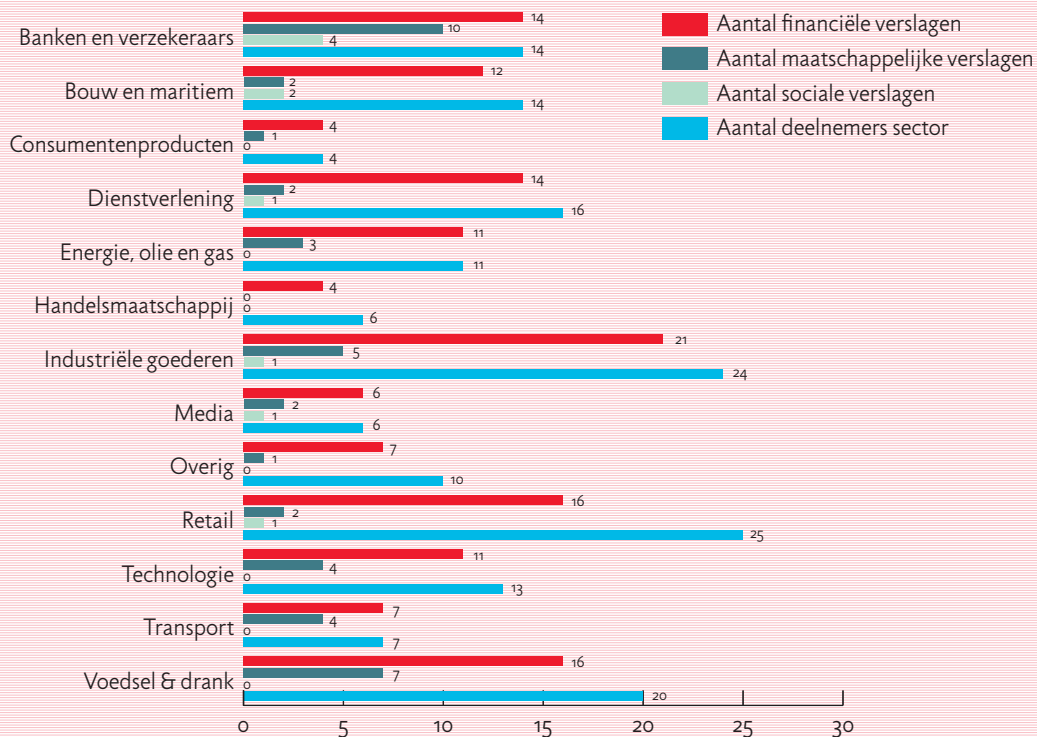
Samen bevinden zich in deze sectoren 160 van de 170 deelnemende ondernemingen. De nieuwe indeling zorgt daarmee voor een veel grotere dekking dan de eerdere sectorindeling. Opvallend is dat de sector Transport de sector Banken en Verzekeraars voorbij heeft gestreefd. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat banken en verzekeraars dit jaar gezamenlijk zijn bekeken, en de verzekeraars scoren gemiddeld een stuk lager dan de banken. Toch scoort de sector Banken en Verzekeraars na de Transportsector gemiddeld het hoogst.

6 Sector analyse

Gemiddelde score sectoren

Type verslagen per sector

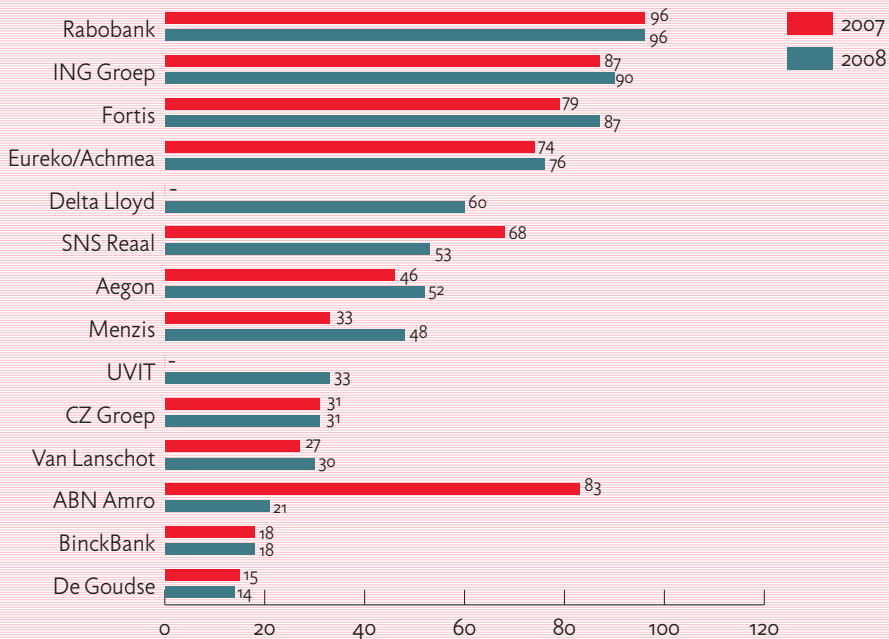

De gemiddelde score van een sector hangt in het algemeen sterk samen met het aantal ondernemingen in de sector dat een afzonderlijk maatschappelijk of sociaal jaarverslag uitgeeft. Uit de onderstaande tabel kan dan ook worden opgemaakt dat in de sectoren die de hoogste gemiddelde scores behaalden, Transport en Banken en Verzekeraars, het grootste percentage maatschappelijke verslagen werd aangeleverd, respectievelijk 57% en 71%. Aan de andere kant heeft geen van de ondernemingen in de sector Handelsmaatschappij, de gemiddeld laagst scorende sector, een separaat maatschappelijk verslag aangeleverd.

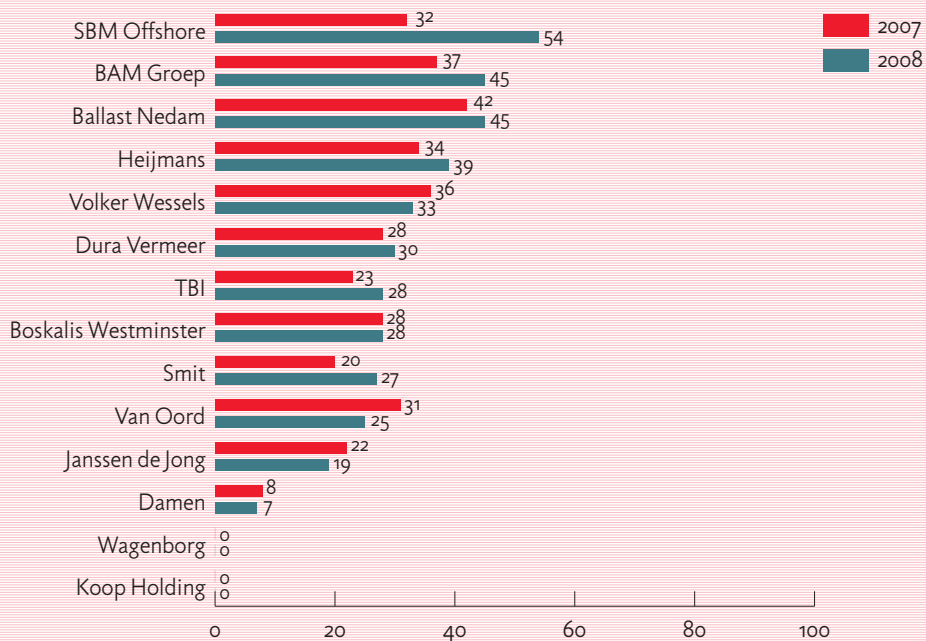
Banken en Verzekeraars

Ondanks de samenvoeging van de banken en de verzekeraars werd in de sector Banken en Verzekeraars gemiddeld hoog gescoord. Rabobank behaalde net als vorig jaar 96 punten en kwam daarmee opnieuw als meest transparante onderneming op het gebied van MVO verslaggeving uit de bus. Delta Lloyd en UVIT behaalden vorig jaar geen punten omdat ze niet in de onderzoeksgroep waren opgenomen. Eerder in dit verslag werd al aangegeven dat ABN Amro dit jaar een lagere score behaalde ten gevolge van het uitblijven van het maatschappelijke verslag.

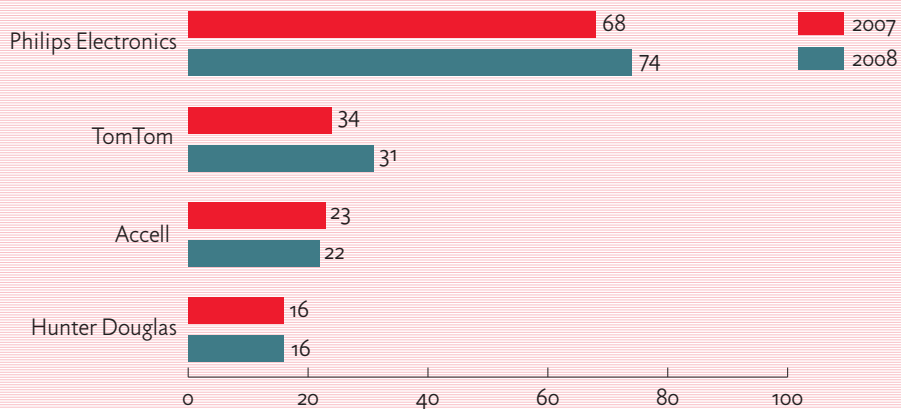
Banken en Verzekeraars

Bouw en Maritiem

Consumentenproducten

Bouw en Maritiem

Vier ondernemingen hebben dit jaar een lagere score behaald dan vorig jaar, drie hebben dezelfde score als vorig jaar en zeven ondernemingen hebben dit jaar beter gepresteerd op de benchmark dan vorig jaar. Hoewel SBM Offshore een grote sprong vooruit heeft gemaakt, wordt de gemiddelde score omlaag gehaald door Wagenborg en Koop Holding die geen verslag hebben uitgebracht.

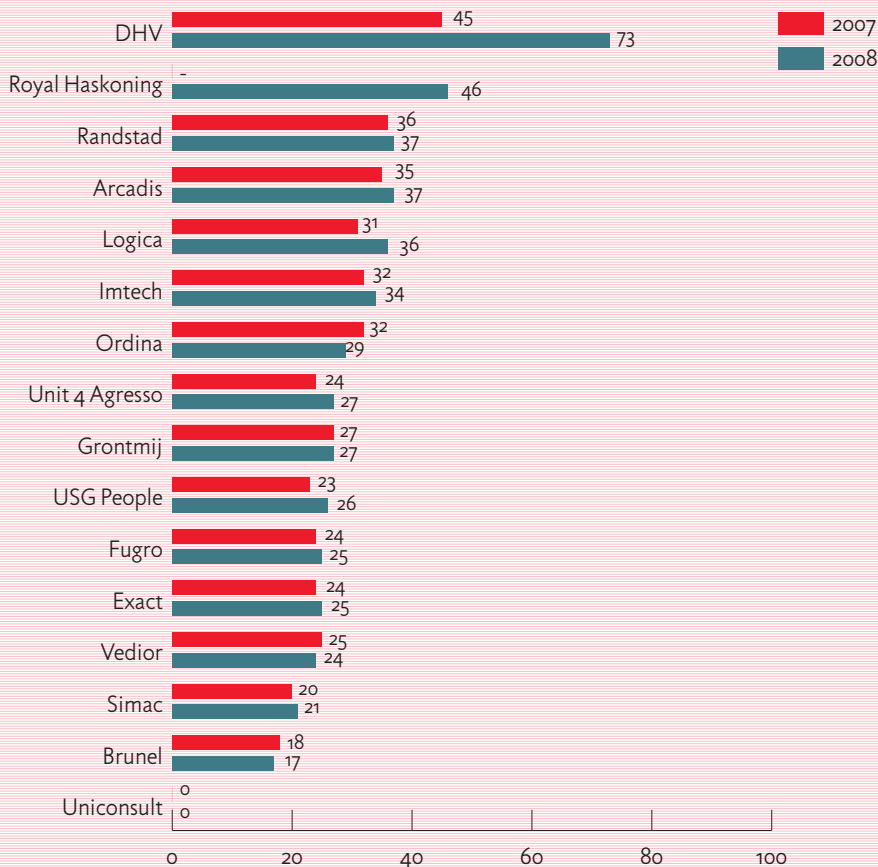
Consumentenproducten

Binnen deze sector viel de gemiddelde score relatief hoog uit vanwege de score van Philips Electronics.

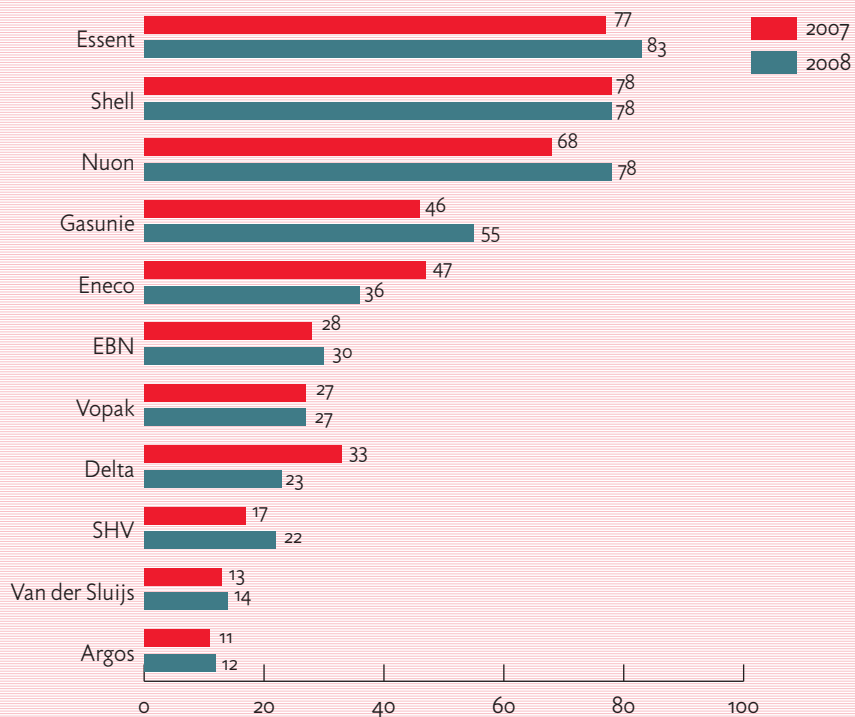
Dienstverlening

Een opvallende score in deze sector werd behaald door DHV: niet alleen een verschil van 27 punten met de onderneming die de op één na hoogste score behaalde in deze sector, maar ook een verbetering van 28 punten ten opzichte van de door DHV behaalde score vorig jaar. Royal Haskoning maakte vorig jaar geen deel uit van de onderzoeksgroep en heeft daarom geen punten gescoord in 2007. Verder hebben op vier ondernemingen na, alle deelnemers in deze sector een hogere score behaald dan vorig jaar.

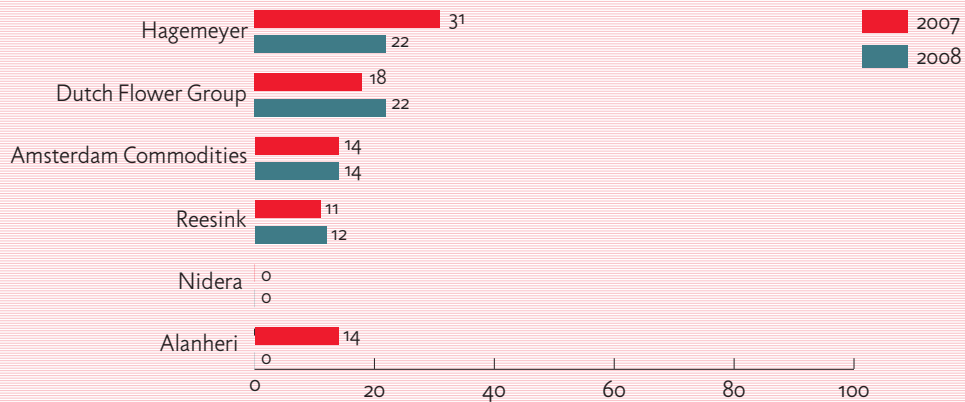
Dienstverlening

Energie, olie en gas

Handelsmaatschappij

Energie, Olie en Gas

Binnen deze sector is een ruime spreiding van de score waar te nemen, tussen de score van 12 punten voor Argos en die van 83 punten voor Essent.

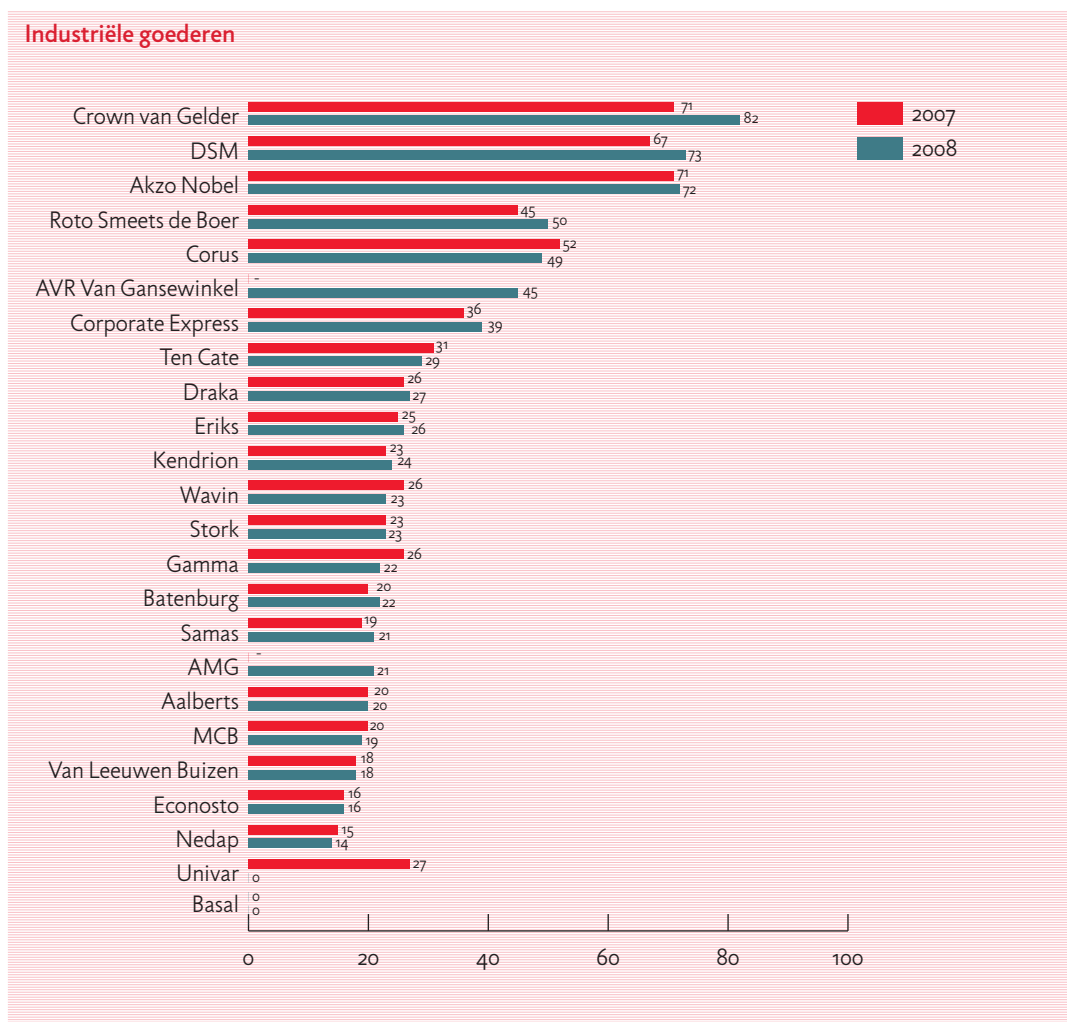
Handelsmaatschappij

In de sector Handelsmaatschappij komen geen uitschieters naar boven voor. Het verslag van Alanheri kon dit jaar niet beoordeeld worden

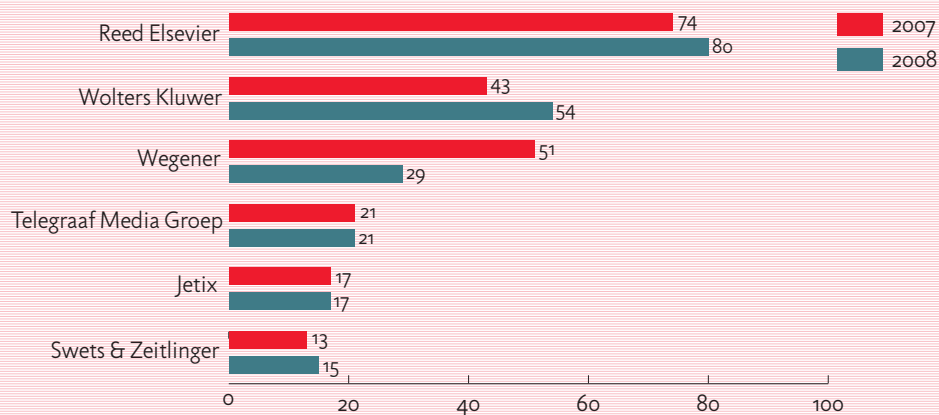
omdat het niet voor 1 oktober aangeleverd werd. Om die reden heeft Alanheri, evenals Nidera, dit jaar een nul score.

Industriële goederen

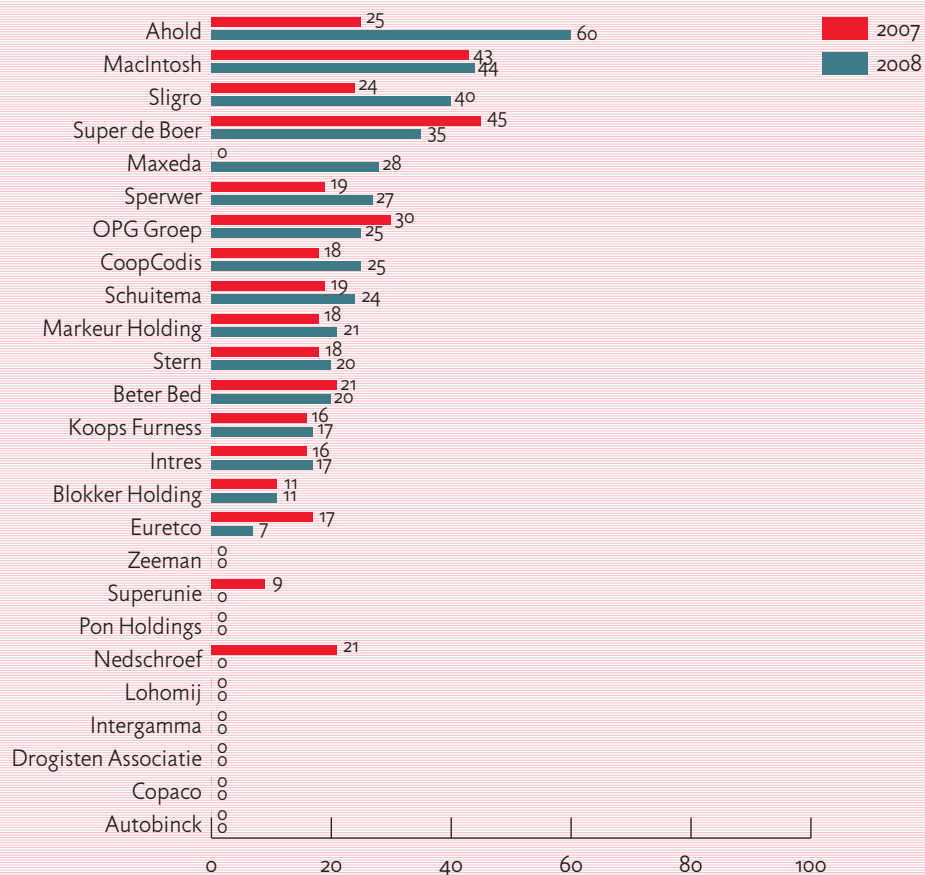
Ook in de sector Industriële goederen is de spreiding van de scores groot: de laagst behaalde score was nul, terwijl Crown van Gelder met 82 punten de hoogste score behaalde. Zowel AMG als AVR van Ganswinkel deden dit jaar voor het eerst mee. Univar heeft geen verslag aangeleverd en heeft daarom een nul score behaald.

Media

Retail

Media

Het meest opvallende aan de bovenstaande tabel is de daling in de score van Wegener, van 51 punten vorig jaar naar 29 dit jaar omdat er dit jaar geen maatschappelijk verslag werd uitgebracht. Van de overige ondernemingen hebben er twee dezelfde score als vorig jaar en drie een hogere score dan vorig jaar.

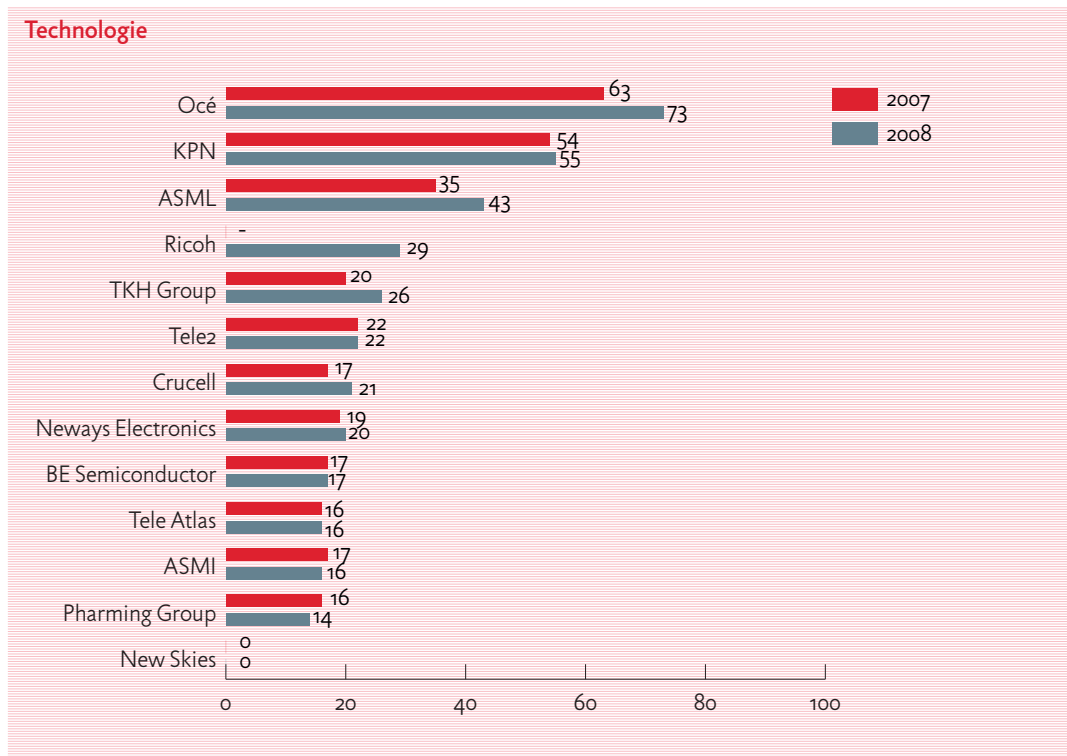
Retail

In de sector Retail is de bezemwagen groep sterk vertegenwoordigd. Maar liefst negen ondernemingen hebben in deze sector geen verslag aangeleverd waardoor een nulscore moest worden toegekend. Van deze ondernemingen

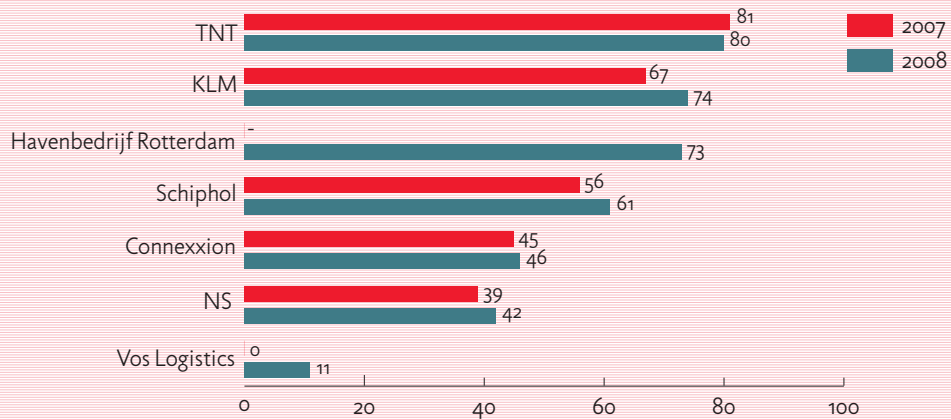
leverden Superunie en Nedschroef verleden jaar wel een verslag aan. Zoals eerder aangegeven is Maxeda voor het eerst vertegenwoordigd in de onderzoeksgroep.

Technologie

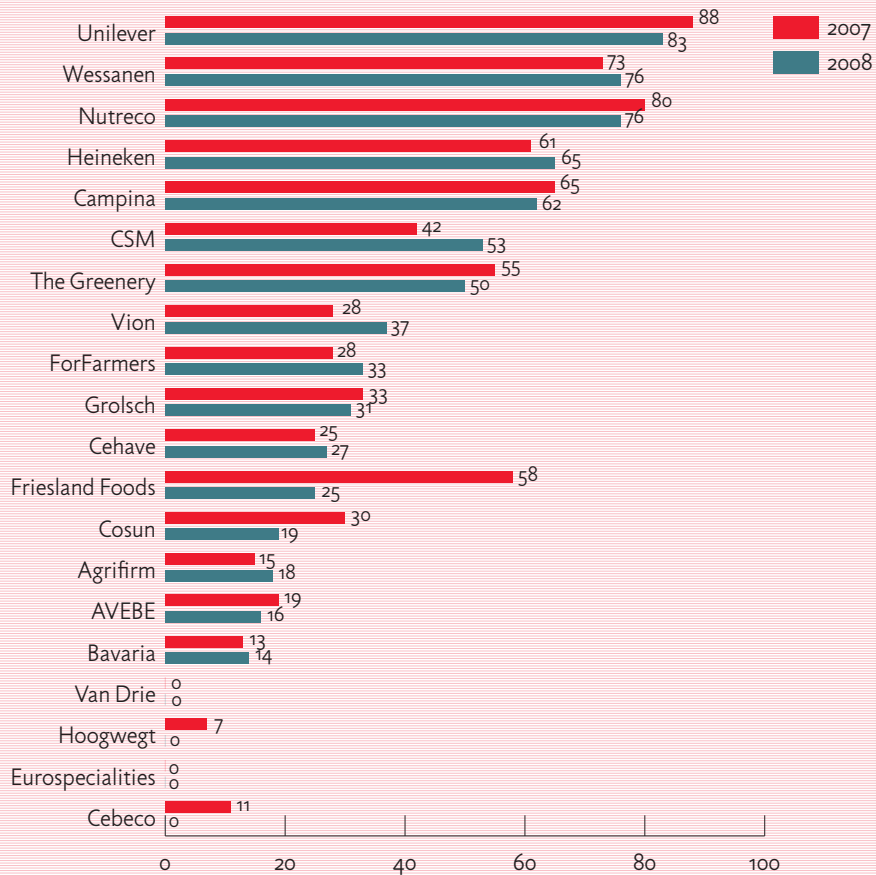
In de sector Technologie hebben zeven ondernemingen beter gescoord dan vorig jaar. Van de overige ondernemingen hebben vier dezelfde score als vorig jaar en zijn er slechts twee die een iets lagere score hebben behaald dan vorig jaar, Pharming Group en ASMI. Hoewel de gemiddelde sector score niet hoog ligt (met 27,1 punten), is er binnen deze sector in het algemeen goed gepresteerd in termen van transparantie in de MVO verslaggeving ten opzichte van vorig jaar.

Transport

Voedsel en drank

Transport

In de sector Transport heeft TNT als enige onderneming geen betere score behaald dan vorig jaar. Wel heeft TNT de leiding binnen de sector vast weten te houden. Het Havenbedrijf Rotterdam heeft dit jaar voor het eerst meegedaan aan de Transparantiebenchmark. Vos Logistics leverde vorig jaar geen verslag aan maar heeft dit jaar wel punten gekregen op basis van hun aangeleverde jaarverslag.

Voedsel en drank

In de sector Voedsel en drank zijn vier nulcores toegekend. Hoogwegt en Cebeco leverden vorig jaar wel een verslag aan. De grote daling in de score van Friesland Foods is te wijten aan het feit dat dit jaar geen maatschappelijk verslag is verschenen. Unilever wist de koppositie vast te houden ondanks een lichte daling in de score.

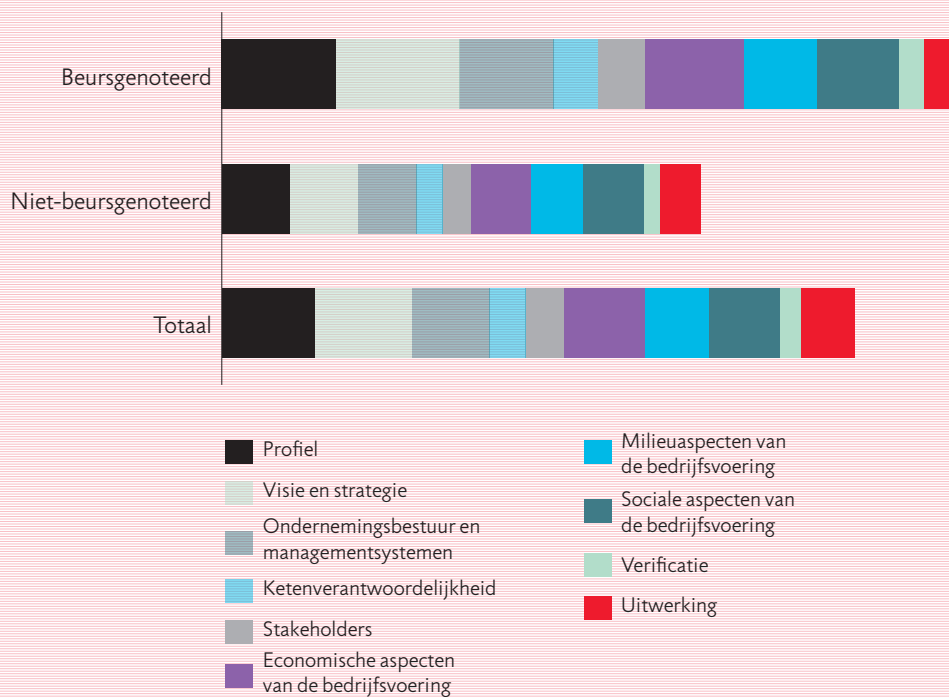
Naast de resultaten van individuele ondernemingen en hun keuzes in de maatschappelijke verslaggeving, is het interessant dwarsverbanden te ontdekken binnen de onderzoeksgroep in zijn geheel. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op een aantal resultaten uit de analyse.

Beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd

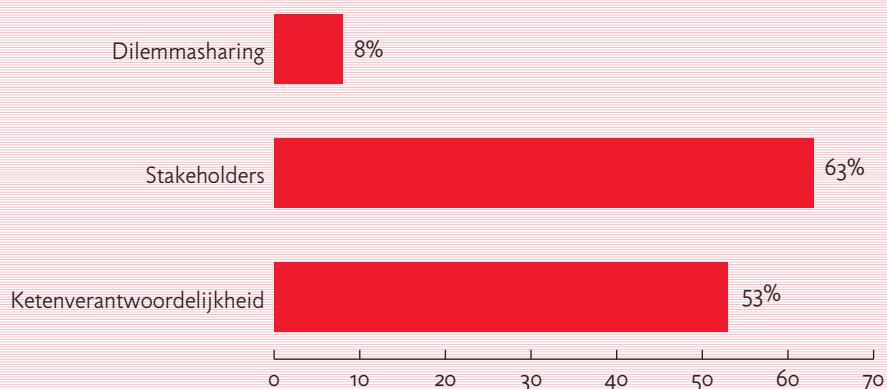
In de grafiek is te zien hoe de gemiddelde scores zijn opgebouwd, uitgesplitst naar eventuele beursnotering. De voornaamste reden dat beursgenoteerde ondernemingen in het algemeen hoger scoren op de benchmark is dat elke ondernemingen in elk geval een financieel verslag dient uit te brengen in lijn met nationale regelgeving. De nulcores van niet-beursgenoteerde ondernemingen verlagen het gemiddelde van die groep. De gemiddelde scores zijn iets gestegen zijn ten opzichte van vorig jaar.

7 Dwarsverbanden

Gemiddelde score op de Transparantieladder

Percentage ondernemingen dat rapporteert over ketenverantwoordelijkheid, stakeholders en dilemma's

Maatschappelijk jaarverslag

Alle ondernemingen in de kopgroep en de achtervolgers hebben een separaat maatschappelijk jaarverslag gepubliceerd. Van de ondernemingen in het peloton bracht 17 procent een separaat maatschappelijk verslag uit. Geen separate maatschappelijke jaarverslagen werden gepubliceerd bij de achterblijvers.

Thema's ketenverantwoordelijkheid, stakeholders en dilemma's

Om te kijken over welke thema's de meeste ondernemingen rapporteren kijken we, los van de sectoren, naar rapportage over de thema's ketenverantwoordelijkheid, stakeholders en dilemma's. De vragen over het thema ketenverantwoordelijkheid hebben betrekking op het beleid, initiatieven die ontplooid worden en het proces van controle en beheersing. Met betrekking tot de categorie 'Uitwerking' is een criterium opgenomen over de rapportage over dilemma's.

Te zien is dat ondernemingen in 63 procent van de gevallen rapporteerden over de stakeholders en de dialoog die daarmee wordt aangegaan. Dit percentage is gedaald van 73 procent in 2007.

Het percentage ondernemingen dat rapporteerde over ketenverantwoordelijkheid is echter toegenomen van 48 naar 53 procent. Veruit het minst wordt er binnen deze drie thema's gerapporteerd over dilemma's waar de onderneming zich voor gesteld ziet. Terwijl vorig jaar nog door 13 procent van de ondernemingen over dit onderwerp werd gerapporteerd, is dit onderwerp dit jaar door slechts 8 procent van de ondernemingen beschreven. Hierbij dient te worden aangetekend dat de beoordeling van de verslagen met betrekking

tot dit criterium enigszins is aangescherpt ten opzichte van voorgaande jaren. Bepalend is of uit case-beschrijvingen blijkt dat een onderneming geconfronteerd wordt met tegenstrijdige belangen in de uitvoering van haar kernprocessen.

Informatiedichtheid

Ook dit jaar is er weer gekeken naar de hoeveelheid pagina's die de ondernemingen nodig hadden om transparant te rapporteren. Dit jaar is het weer Damen die de hoogste informatiedichtheid wist te behalen. Opvallend is wel dat Damen veruit het kleinste verslag van de gehele onderzoeksgroep uitbracht, slechts vier pagina's. Philips Electronics is binnen deze benchmark de onderneming die dit jaar de meeste pagina's vulde, desondanks staat deze onderneming niet in de top drie van ondernemingen met laagste informatiedichtheid. Dit jaar had ABN Amro met 0,07 punten per pagina de laagste informatiedichtheid van alle ondernemingen.

Hoogste informatiedichtheid	Aantal pagina's	Score	Punten per pagina
-----------------------------	-----------------	-------	-------------------

Damen	4	7	1,75
ForFarmers	34	33	0,97
Menzis	62	48	0,77

Laagste informatiedichtheid	Aantal pagina's	Score	Punten per pagina
-----------------------------	-----------------	-------	-------------------

ABN Amro	320	21	0,07
VastNed Groep	288	23	0,08
UVIT	345	33	0,10

A

Onderzoeksgroep _ (alfabetisch weergegeven)

Onderzoeksgroep (alfabetisch weergegeven)

Naam onderneming	Beursgenoteerd	Score 2007	Score 2008	Vershil
Aalberts	Ja	20	20	0
ABN Amro	Ja	83	21	-62
Accell	Ja	23	22	-1
Aegon	Ja	46	52	6
Agrifirm	Nee	15	18	3
Ahold	Ja	25	60	35
Akzo Nobel	Ja	71	72	1
Alanheri	Nee	14	0	-14
AMG	Ja	-	21	-
Amsterdam Commodities	Ja	14	14	0
ANWB	Nee	-	28	-
Arcadis	Ja	35	37	2
Argos	Nee	11	12	1
ASMI	Ja	17	16	-1
ASML	Ja	35	43	8
Autobinck	Nee	0	0	0
AVEBE	Nee	19	16	-3
AVR Van Gansewinkel	Nee	-	45	-
Ballast Nedam	Ja	42	45	3
BAM Groep	Ja	37	45	8
Basal	Nee	0	0	0
Batenburg	Ja	20	22	2
Bavaria	Nee	13	14	1
BE Semiconductor	Ja	17	17	0
Beter Bed	Ja	21	20	-1
BinckBank	Ja	18	18	0
Blokker Holding	Nee	11	11	0
Boskalis Westminster	Ja	28	28	0
Brunel	Ja	18	17	-1
Campina	Nee	65	62	-3
Cebeco	Nee	11	0	-11
Cehave	Nee	25	27	2
Connexion	Nee	45	46	1
CoopCodis	Nee	18	25	7
Copaco	Nee	0	0	0
Corio	Ja	21	38	17
Corporate Express	Ja	36	39	3

Naam onderneming	Beursgenoteerd	Score 2007	Score 2008	Vershil
Corus	Nee	52	49	-3
Cosun	Nee	30	19	-11
Crown van Gelder	Ja	71	82	11
Crucell	Ja	17	21	4
CSM	Ja	42	53	11
CZ Groep	Nee	31	31	0
Damen	Nee	8	7	-1
De Goudse	Nee	15	14	-1
Delta	Nee	33	23	-10
Delta Lloyd	Nee	-	60	-
DHV	Nee	45	73	28
Dirkzwager	Nee	0	0	0
Draka	Ja	26	27	1
Drogisten Associatie	Nee	0	0	0
DSM	Ja	67	73	6
Dura Vermeer	Nee	28	30	2
Dutch Flower Group	Nee	18	22	4
EBN	Nee	28	30	2
Econosto	Ja	16	16	0
Eneco	Nee	47	36	-11
Eriks	Ja	25	26	1
Essent	Nee	77	83	6
Eureka/Achmea	Nee	74	76	2
Euretco	Nee	17	7	-10
Eurospecialities	Nee	0	0	0
Exact	Ja	24	25	1
ForFarmers	Nee	28	33	5
Fortis	Ja	79	87	8
Friesland Foods	Nee	58	25	-33
Fugro	Ja	24	25	1
Gamma	Ja	26	22	-4
Gasunie	Nee	46	55	9
Grolsch	Ja	33	31	-2
Grontmij	Ja	27	27	0
Hagemeyer	Ja	31	22	-9
HAL	Ja	11	11	0
Havenbedrijf Rotterdam	Nee	-	73	-

Naam onderneming	Beursgenoteerd	Score 2007	Score 2008	Vershil
Heijmans	Ja	34	39	5
Heineken	Ja	61	65	4
Hoogwegt	Nee	7	0	-7
Hunter Douglas	Ja	16	16	0
Imtech	Ja	32	34	2
ING Groep	Ja	87	90	3
Intergamma	Nee	0	0	0
Intres	Nee	16	17	1
Janssen de Jong	Nee	22	19	-3
Jetix	Ja	17	17	0
Kendrion	Ja	23	24	1
KLM	Ja	67	74	7
Koop Holding	Nee	0	0	0
Koops Furness	Nee	16	17	1
KPN	Ja	54	55	1
Logica	Ja	31	36	5
Lohomij	Nee	0	0	0
MacIntosh	Ja	43	44	1
Markeur Holding	Nee	18	21	3
Maxeda	Nee	0	28	28
MCB	Nee	20	19	-1
Menzis	Nee	33	48	15
Nedap	Ja	15	14	-1
Nedschroef	Nee	21	0	-21
New Skies	Nee	0	0	0
Neways Electronics	Ja	19	20	1
Nidera	Nee	0	0	0
NS	Nee	39	42	3
Nuon	Nee	68	78	10
Nutreco	Ja	80	76	-4
Oad	Nee	0	0	0
Océ	Ja	63	73	10
OPG Groep	Ja	30	25	-5
Ordina	Ja	32	29	-3
Pharming Group	Ja	16	14	-2
Philips Electronics	Ja	68	74	6
Pon Holdings	Nee	0	0	0

Naam onderneming	Beursgenoteerd	Score 2007	Score 2008	Vershil
Rabobank	Nee	96	96	0
Randstad	Ja	36	37	1
Reed Elsevier	Ja	74	80	6
Reesink	Nee	11	12	1
Ricoh	Nee	-	29	-
Roto Smeets de Boer	Ja	45	50	5
Royal Haskoning	Nee	-	46	-
Samas	Ja	19	21	2
SBM Offshore	Ja	32	54	22
Schiphol	Nee	56	61	5
Schouten	Nee	0	0	0
Schuitema	Ja	19	24	5
Shell	Ja	78	78	0
SHV	Nee	17	22	5
Simac	Ja	20	21	1
Sligro	Ja	24	40	16
Smit	Ja	20	27	7
SNS Reaal	Ja	68	53	-15
Sperwer	Nee	19	27	8
Spyker Cars	Ja	-	18	-
Stern	Ja	18	20	2
Stork	Ja	23	23	0
Super de Boer	Ja	45	35	-10
Superunie	Nee	9	0	-9
Swets & Zeitlinger	Nee	13	15	2
TBI	Nee	23	28	5
Tele Atlas	Ja	16	16	0
Telez	Ja	22	22	0
Telegraaf Media Groep	Ja	21	21	0
Ten Cate	Ja	31	29	-2
The Greenery	Nee	55	50	-5
TKH Group	Ja	20	26	6
TNT	Ja	81	80	-1
TomTom	Ja	24	31	7
Uniconsult	Nee	0	0	0
Unilever	Ja	88	83	-5
Unit 4 Agresso	Ja	24	27	3

Naam onderneming	Beursgenoteerd	Score 2007	Score 2008	Vershil
Univar	Nee	27	0	-27
USG People	Ja	23	26	3
UVIT	Nee	44	33	-11
Van Der Moolen	Ja	15	15	0
Van der Sluijs	Nee	13	14	1
Van Drie	Nee	0	0	0
Van Lanschot	Ja	27	30	3
Van Leeuwen Buizen	Nee	18	18	0
Van Oord	Nee	31	25	-6
VastNed Groep	Ja	19	23	4
Vedior	Ja	25	24	-1
Vion	Nee	28	37	9
Volker Wessels	Nee	36	33	-3
Vopak	Ja	27	27	0
Vos Logistics	Nee	0	11	11
Wagenborg	Nee	0	0	0
Wavin	Ja	26	23	-3
Wegener	Ja	51	29	-22
Wereldhave	Ja	33	32	-1
Wessanen	Ja	73	76	3
Wolters Kluwer	Ja	43	54	11
Zeeman	Nee	0	0	0

Het beoordelingsmodel bestaat uit tien categorieën. In elke categorie kunnen maximaal tien punten worden toegekend.

Profiel. Geeft de verslaggeving inzicht in onderwerpen als personeelsomvang, belangrijkste producten en diensten, de kernprocessen van de onderneming en de invloed op mens, milieu en samenleving, de eigendomsverhoudingen en de positie in de keten?

Visie en strategie. Geeft de verslaggeving inzicht in de visie van de onderneming op MVO, de toekomstverwachtingen betreffende MVO, het gebruik van interne en externe richtlijnen en het tonen van de maatschappelijke betrokkenheid?

Ondernemingsbestuur en management-systemen. Geeft de verslaggeving inzicht in de namen van de bestuurders en hun bestuurstaken, de organisatiestructuur, de taken en verantwoordelijkheden binnen het MVO en de sturing en beheersing van het MVO?

Ketenverantwoordelijkheid. Geeft de verslaggeving inzicht in de wijze waarop de onderneming het beleid voert ten aanzien van ketenbeheer en -verantwoordelijkheid, de activiteiten die worden ontplooid om te komen tot ketenbeheer en -verantwoordelijkheid, en hoe het proces van sturing en beheersing van de keten eruit ziet?

Stakeholders. Geeft de verslaggeving inzicht in de stakeholders van de onderneming, hoe de dialoog met stakeholders wordt aangegaan, hoe die dialoog verankerd is, de wijze waarop die dialoog is gevoerd en wat de invloed van die dialoog is geweest?

B

Beoordelingsmodel

Economische aspecten van de bedrijfsvoering.

Geeft de verslaggeving inzicht in het beleid van de onderneming betreffende financieel economische aspecten, de verbeteringen die zijn gerealiseerd en eventuele doelstellingen die zijn neergezet?

Milieuaspecten van de bedrijfsvoering. Geeft de verslaggeving inzicht in het beleid van de onderneming betreffende milieuaspecten, de verbeteringen die zijn gerealiseerd en eventuele doelstellingen die zijn neergezet?

Sociale aspecten van de bedrijfsvoering. Geeft de verslaggeving inzicht in het beleid van de onderneming betreffende sociale aspecten, de verbeteringen die zijn gerealiseerd en eventuele doelstellingen die zijn neergezet?

Verificatie: Werd de verslaggeving geverifieerd door een onafhankelijke deskundige of een materiedeskundige of werd er aannemelijk gemaakt waarom de onderneming daar niet voor heeft gekozen?

Uitwerking: Geeft de verslaggeving inzicht in dilemma's betreffende MVO? Bevat het een samenvatting van de belangrijkste resultaten? Wordt contactinformatie vermeld? Verwijst het naar andere externe verslaggeving?

Het beoordelingsmodel resulteert voor elke onderneming in een score, uitgedrukt in het percentage behaalde punten ten opzichte van het in deze methode maximum haalbare (100 procent is maximaal transparant). Aan de hand van hun score zijn de ondernemingen gegroepeerd in vijf categorieën, die tezamen de transparantieladder vormen.

Profiel (maximaal 10 punten)

1. De belangrijkste producten en/of diensten van de onderneming worden beschreven.
0 = geen of gedeeltelijke beschrijving
1 = beschrijving van de producten/diensten die de onderneming levert. In het geval van consumenten en industriële producten wordt inzicht gegeven in de merken die de onderneming voert.
2. De landen waarin de onderneming actief is, worden toegelicht
0 = geen beschrijving
1 = er wordt een toelichting gegeven op de ondernemingsactiviteiten in het buitenland of het is duidelijk dat de onderneming geen buitenlandse activiteiten heeft. In het geval van buitenlandse activiteiten wordt een overzicht gegeven van vestigingen in het buitenland (tenminste op landenniveau)
3. Het aantal medewerkers van de onderneming, alsmede de omzet en de resultaten worden gespecificeerd naar regio en/of naar producten/diensten.
0 = geen vermelding
1 = gespecificeerde cijfermatige informatie met betrekking tot zowel medewerkers als bedrijfs-economische gegevens (mogelijk blijkt uit de verslaggeving dat de onderneming uitsluitend in Nederland actief is of geen gedifferentieerde producten/diensten heeft)
4. Er wordt een toelichting gegeven op concernrelaties en eigendomsverhoudingen (waaronder vermelding van de belangrijkste aandeelhouders)
0 = geen beschrijving
1 = er wordt een toelichting gegeven op aandeelhouders, aandelenbezit en zeggenschapverhoudingen (mogelijk blijkt uit de verslaggeving dat dit niet van toepassing is op de onderneming)

5. Er wordt een expliciete beschrijving gegeven van de kernprocessen en –activiteiten van de onderneming, waarbij een toelichting wordt gegeven op de impact van de bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving.

o = geen of gedeeltelijke beschrijving van de kernprocessen en -activiteiten

+ 1 expliciete beschrijving van kernprocessen en –activiteiten, inclusief de belangrijkste productiefactoren (waaronder een toelichting op grondstoffen)

+ 2 er wordt uitleg gegeven over de impact van de bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving waarbij de financieel-economische, milieu- en sociale aspecten worden benoemd die in het bijzonder relevant zijn voor de onderneming.

6. Er wordt een expliciete beschrijving gegeven van de keten waarin de onderneming opereert, waarbij een toelichting wordt gegeven op de impact van de keten op mens, milieu en samenleving.

o = geen of gedeeltelijke beschrijving van de keten

+ 1 expliciete beschrijving van de keten, inclusief de herkomst van grondstoffen (naar landen/regio's) en toeleveranciers, alsmede de belangrijkste afnemers en/of afzetmarkten

+ 2 er wordt uitleg gegeven over de impact van de keten op mens, milieu en samenleving (aan de hand van een beschrijving van specifieke risico's). Hierbij worden de financieel-economische, milieu- en sociale aspecten benoemd die in het bijzonder relevant zijn voor de keten waarin de onderneming actief is.

Visie en strategie (maximaal 10 punten)

7. De visie en de strategie van de onderneming in relatie tot maatschappelijk verantwoord ondernemen of duurzaam ondernemen wordt uitgelegd

o = geen toelichting

1 = algemene beschrijving van de visie en strategie

2 = beschrijving van de visie en strategie in de vorm van een directieverklaring (mogelijk in de vorm van een voorwoord of een apart hoofdstuk dan wel paragraaf).

+ 1 het verslag nodigt de lezer uit tot het geven van een reactie en biedt daarvoor een concrete mogelijkheid

8. In de verslaggeving wordt een toelichting gegeven op de toekomstverwachtingen van het bestuur ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen of duurzaam ondernemen

o = geen beschrijving

1 = toekomstverwachtingen worden toegelicht

9. De verslaggeving geeft een toelichting op interne richtlijnen met betrekking tot gewenst gedrag (waaronder bijvoorbeeld kernwaarden, bedrijfsprincipes, gedragscodes en klokkenluideregelingen)

o = geen toelichting

+ 1 toelichting op het bestaan en de inhoud van tenminste één intern manifest of code

+ 1 openbaarmaking van tenminste één manifest of code. Mogelijk verwijst de verslaggeving naar publicatie elders.

10. De verslaggeving geeft een toelichting op externe richtlijnen waaraan de onderneming zich al dan niet gehouden acht (zoals bijvoorbeeld sectorspecifieke richtlijnen, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, Global Compact van de Verenigde Naties)

o = geen toelichting

1 = toelichting op het standpunt van de onderneming ten aanzien van tenminste één extern manifest of code

11. De verslaggeving geeft inzicht in de activiteiten van de onderneming met betrekking tot sociaal-maatschappelijke betrokkenheid. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om sponsoring vanuit MVO perspectief, pro bono dienstverlening of projecten die gestart zijn vanuit het oogpunt een bijdrage te leveren aan de samenleving.
- 0 = geen expliciete toelichting op maatschappelijke betrokkenheid
 - 1 = algemene beschrijving
 - 2 = specifieke beschrijving, waarbij een kwantitatieve onderbouwing wordt gegeven
- + 1 er wordt duidelijk gemaakt dat de activiteiten in het kader van sociaal-maatschappelijke betrokkenheid in het verlengde liggen van de kernactiviteiten en als zodanig passen bij de aard van de onderneming

Ondernemingsbestuur en Managementsystemen (maximaal 10 punten)

12. Er wordt een toelichting gegeven op het bestuur van de onderneming en de achtergronden en bestuurstaken van bestuurders
- 0 = geen vermelding
 - 1 = de namen van de leden van de Raad van Bestuur (en van de Raad van Commissarissen indien van toepassing) worden vermeld zonder verdere toelichting
 - 2 = de namen van de leden van de Raad van Bestuur (en van de Raad van Commissarissen indien van toepassing) worden vermeld met een toelichting op tenminste drie van onderstaande punten:
- taken en verantwoordelijkheden van bestuurders
 - bestuurstermijnen
 - achtergrond van de bestuurders
 - overige bestuursfuncties van bestuurders

13. Er wordt inzicht gegeven in de organisatiestructuur van de onderneming
- 0 = geen toelichting
 - +1 beschrijving van de organisatiestructuur op tenminste het niveau van de belangrijkste decentrale organisatie-eenheden (divisies, business units of landen)
 - +1 schematische weergave van de organisatiestructuur (organogram)
14. Er wordt een beschrijving gegeven van de taken en verantwoordelijkheden binnen de onderneming ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of duurzaam ondernemen
- 0 = geen toelichting
 - 1 = er wordt een toelichting gegeven op de governance structuur met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of duurzaam ondernemen
 - + 1 uit de toelichting blijkt de verantwoordelijkheid en de betrokkenheid van het hoogste bestuurslichaam
 - + 1 uit de toelichting blijkt de verantwoordelijkheid en de betrokkenheid van toezichthouders (bijvoorbeeld de Raad van Commissarissen of een speciaal daartoe ingestelde commissie) bij de strategie en de resultaten van de onderneming op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of duurzaam ondernemen
15. Er wordt een beschrijving gegeven van het proces van sturing en beheersing met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of duurzaam ondernemen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:
- proces van strategiebepaling
 - risicomanagement
 - compliance met wet- en regelgeving
 - audits van managementsystemen (inclusief eventuele certificatie)
 - beoordelings- en beloningsystemen
 - feedback en evaluatiesystemen (inclusief beleidsevaluaties)

0 = geen toelichting
2 = er wordt een toelichting gegeven op tenminste drie van bovengenoemde punten
+ 1 de toelichting geeft inzicht in de wijze waarop maatschappelijke resultaten invloed hebben op de beloning van bestuurders

Ketenverantwoordelijkheid (maximaal 10 punten)

16. De verslaggeving geeft inzicht in het beleid dat de onderneming voert ten aanzien van ketenbeheer en –verantwoordelijkheid
- 0 = geen toelichting
1 = het gevoerde beleid wordt toegelicht
17. De onderneming geeft een toelichting op de activiteiten die zij ontplooit om te komen tot verantwoord ketenbeheer
- 0 = geen toelichting
1 = algemene beschrijving
2 = specifieke beschrijving in relatie tot concrete milieu- en sociale risico's die zich voordoen in de productieketen
+ 2 uit de beschrijving blijkt de betrokkenheid van stakeholdergroepen in de wijze waarop de onderneming omgaat met onderwerpen op het gebied van verantwoord ketenbeheer
18. Er wordt een beschrijving gegeven van het proces van sturing en beheersing met betrekking tot verantwoord ketenbeheer. Het gaat hier bijvoorbeeld om:
- verankering van maatschappelijke overwegingen in het inkoopproces
 - risicomangement in de keten
 - het bewaken van naleving van interne en externe regelgeving
 - proces van evaluatie en eventuele bijsturing
- 0 = geen toelichting
1 = er wordt een toelichting gegeven op tenminste twee van bovengenoemde punten
+ 2 de toelichting geeft inzicht in de wijze waarop verantwoordelijkheden in de

organisatie zijn belegd ten aanzien van verantwoord ketenbeheer
+ 2 er wordt een toelichting gegeven op vormen van externe controle op verantwoord ketenbeheer waar de onderneming bij betrokken is

Stakeholders (maximaal 10 punten)

19. De onderneming benoemt haar belangrijkste stakeholders
- 0 = geen vermelding
1 = stakeholders worden expliciet benoemd
20. De onderneming geeft aan wat de invloed is geweest van stakeholderdialoog op de verslaggeving
- 0 = geen vermelding
1 = algemene beschrijving
2 = specifieke beschrijving waarbij wordt aangegeven welke onderwerpen voor welke stakeholders van belang zijn en hoe vaststelling hiervan de inhoud van de verslaggeving heeft beïnvloed
21. De onderneming geeft een toelichting op de wijze waarop een dialoog wordt gevoerd met stakeholders op terreinen die gelet op het profiel van de onderneming relevant zijn in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen of duurzaam ondernemen.
- 0 = geen toelichting
1 = algemene beschrijving
2 = er wordt een gedetailleerde beschrijving gegeven waarbij wordt ingegaan op de onderwerpen van de dialoog, de vorm waarin de dialoog gevoerd werd, de uitkomsten van de dialoog en de vervolgstappen
+ 1 tenminste twee stakeholdergroepen met wie de onderneming een dialoog voert, worden bij naam genoemd
+ 2 uit de verslaggeving blijkt dat de

onderneming een stakeholderdialoog heeft gevoerd over onderwerpen binnen tenminste drie van de volgende categorieën:

- milieu
 - arbeidsvoorwaarden
 - veiligheid en gezondheid
 - productverantwoordelijkheid
 - mensenrechten
22. Uit de verslaggeving blijkt hoe stakeholderdialoog is verankerd in de onderneming
- o = geen toelichting
1 = beschrijving van tenminste twee structurele maatregelen die gericht zijn op de identificatie en selectie van stakeholders, het entameren en voeren van stakeholderdialoog, en het vastleggen en analyseren van de uitkomsten ervan
- + 1 toelichting op de wijze waarop de uitkomsten van stakeholderdialoog worden geanalyseerd en meegewogen in beleidvorming (aan de hand van tenminste één concreet voorbeeld)

Economische aspecten van de bedrijfsvoering (maximaal 10 punten)

23. Er wordt uitleg gegeven over het beleid dat de onderneming voert met betrekking tot financieel-economische aspecten van de bedrijfsvoering
- o = geen toelichting
1 = het gevoerde financieel-economische beleid wordt toegelicht
24. De verslaggeving geeft inzicht in de resultaten van de onderneming met betrekking tot de economische aspecten van de bedrijfsvoering.
- o = geen toelichting
+ 1 er wordt een toelichting gegeven aan de hand van traditioneel financiële indicatoren

zoals bijvoorbeeld omzet, beloningen, winst en belastingen

+ 2 er wordt een toelichting gegeven aan de hand van tenminste drie niet-financiële indicatoren zoals bijvoorbeeld:

- de effecten van investeringen en desinvesteringen
- innovatie (waaronder partnerships)
- huisvestingsbeleid (inclusief de impact op werkgelegenheid)
- de preventie van omkoping en corruptie
- eerlijke concurrentie en prijsvorming
- onderzoek en ontwikkeling
- socio-economische aspecten van producten en diensten

25. De verslaggeving bevat doelstellingen met betrekking tot de economische aspecten van de bedrijfsvoering.

o = geen expliciete vermelding van doelstellingen

1 = algemene beschrijving van tenminste één financiële en één niet-financiële doelstelling
2 = specifieke beschrijving van tenminste één financiële en één niet-financiële doelstelling, waarbij een kwantitatieve prestatiedoelstelling wordt gegeven, alsmede een concreet tijdsplan

26. In de verslaggeving wordt expliciet ingegaan op de verbeteringen die de onderneming heeft doorgevoerd met betrekking tot het financieel-economische beleid.

o = geen toelichting

1 = er wordt een toelichting gegeven op tenminste één concrete vordering met betrekking tot het financieel-economische beleid

27. In de verslaggeving wordt expliciet ingegaan op de resultaatverbetering dan wel -verslechtering in relatie tot financieel-economische aspecten die de onderneming heeft laten zien in de afgelopen verslaggevingsperiode.

o = geen toelichting

+ 1 er wordt in algemene termen een toelichting gegeven op de verbetering dan wel verslechtering van de financieel-economische resultaten ten opzichte van de voorgaande periode

+ 1 er wordt een toelichting gegeven op de resultaatverbetering dan wel –verslechtering ten opzichte van eerder geformuleerde doelstellingen aan de hand van tenminste twee traditioneel financiële indicatoren

+ 1 er wordt een toelichting gegeven op de resultaatverbetering dan wel –verslechtering ten opzichte van eerder geformuleerde doelstellingen aan de hand van tenminste twee niet-financiële indicatoren

Milieuaspecten van de bedrijfsvoering (maximaal 10 punten)

28. Er wordt uitleg gegeven over het milieubeleid dat de onderneming voert

- o = geen toelichting
- 1 = het gevoerde milieubeleid wordt toegelicht

29. De verslaggeving geeft inzicht in de resultaten van de onderneming met betrekking tot de milieuaspecten van de bedrijfsvoering. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:

- het gebruik van niet-vernieuwbare hulpbronnen (waaronder energieverbruik)
 - het (her)gebruik van materialen en grondstoffen (waaronder gevaarlijke stoffen)
 - effecten naar lucht, water en bodem (waaronder emissies van broeikasgassen)
 - afval (waaronder chemisch afval)
- o = geen beschrijving
 - 1 = de onderneming geeft kwantitatieve informatie over tenminste twee indicatoren met betrekking tot tenminste één van bovenstaande categorieën
 - 2 = de onderneming geeft kwantitatieve informatie over tenminste vier indicatoren met betrekking tot tenminste twee van

bovenstaande categorieën

3 = de onderneming geeft kwantitatieve informatie over tenminste zes indicatoren met betrekking tot tenminste drie van bovenstaande categorieën

30. De verslaggeving bevat doelstellingen met betrekking tot de milieuaspecten van de bedrijfsvoering.

o = geen expliciete vermelding van doelstellingen

1 = algemene beschrijving van tenminste twee doelstellingen

2 = specifieke beschrijving van tenminste twee doelstellingen, waarbij een kwantitatieve prestatiedoelstelling wordt gegeven, alsmede een concreet tijdsplan

31. In de verslaggeving wordt expliciet ingegaan op de verbeteringen die de onderneming heeft doorgevoerd met betrekking tot het milieubeleid.

o = geen toelichting

1 = er wordt een toelichting gegeven op één concrete vordering met betrekking tot het milieubeleid

2 = er wordt een toelichting gegeven op meer dan één concrete vordering met betrekking tot het milieubeleid

32. In de verslaggeving wordt expliciet ingegaan op de resultaatverbetering dan wel –verslechtering in relatie tot het milieu die de onderneming heeft laten zien in de afgelopen verslaggevingsperiode.

o = geen toelichting

+ 1 er wordt in algemene termen een toelichting gegeven op de verbetering dan wel verslechtering van de milieuresultaten ten opzichte van de voorgaande periode

+ 1 er wordt een toelichting gegeven op de resultaatverbetering dan wel –verslechtering aan de hand van eerder geformuleerde doelstellingen op tenminste twee relevante terreinen

Sociale aspecten van de bedrijfsvoering (maximaal 10 punten)

33. Er wordt uitleg gegeven over het sociale beleid dat de onderneming voert

0 = geen toelichting

1 = het gevoerde sociale beleid wordt toegelicht

34. De verslaggeving geeft inzicht in de resultaten van de onderneming met betrekking tot de sociale aspecten van de bedrijfsvoering. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:

- ethiek en integriteit
- arbeidsvoorwaarden (waaronder personeelsverloop, opleiding en training en ontplooiingsmogelijkheden)
- veiligheid en gezondheid (waaronder ziekteverzuim en letsel- en beroepsziektes)
- diversiteit (waaronder man-vrouw-verdeling, vrouwen in managementposities, percentage allochtone medewerkers en percentage medewerkers met een lichamelijke en/of geestelijke beperking)
- productverantwoordelijkheid (waaronder dierwelzijn, voedselveiligheid en genetische modificatie)
- mensenrechten (waaronder discriminatie, kinderarbeid, dwangarbeid, vrijheid van organisatie en collectieve onderhandeling, beveiliging, rechten van inheemse volken)

0 = geen beschrijving

1 = de onderneming geeft kwantitatieve informatie over tenminste twee indicatoren met betrekking tot tenminste twee van bovenstaande categorieën

2 = de onderneming geeft kwantitatieve informatie over tenminste vier indicatoren met betrekking tot tenminste drie van bovenstaande categorieën

3 = de onderneming geeft kwantitatieve informatie over tenminste zes indicatoren

met betrekking tot tenminste vier van bovenstaande categorieën

35. De verslaggeving bevat doelstellingen met betrekking tot de sociale aspecten van de bedrijfsvoering.

0 = geen expliciete vermelding van doelstellingen

1 = algemene beschrijving van tenminste twee doelstellingen

2 = specifieke beschrijving van tenminste twee doelstellingen, waarbij een kwantitatieve prestatiedoelstelling wordt gegeven, alsmede een concreet tijdspad

36. In de verslaggeving wordt expliciet ingegaan op de verbeteringen die de onderneming heeft doorgevoerd met betrekking tot sociale beleidsterreinen.

0 = geen toelichting

1 = er wordt een toelichting gegeven op één concrete vordering met betrekking tot nieuw of aangescherpt beleid op sociaal gebied

2 = er wordt een toelichting gegeven op meer dan één concrete vordering met betrekking tot nieuw of aangescherpt beleid op sociaal gebied

37. In de verslaggeving wordt expliciet ingegaan op de resultaatverbetering dan wel -verslechtering in relatie tot sociale aspecten, die de onderneming heeft laten zien in de afgelopen verslaggevingsperiode.

0 = geen toelichting

+ 1 er wordt in algemene termen een toelichting gegeven op de verbetering dan wel verslechtering van de sociale resultaten ten opzichte van de voorgaande periode
+ 1 er wordt een toelichting gegeven op de resultaatverbetering dan wel -verslechtering aan de hand van eerder geformuleerde doelstellingen op tenminste twee relevante terreinen

Verificatie (maximaal 10 punten)

38. De onderneming geeft een toelichting op het al dan niet laten verifiëren van de maatschappelijke verslaggeving door een onafhankelijke, deskundige partij. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om informatie over:

- de redenen voor het al dan niet laten verifiëren van de maatschappelijke verslaggeving
 - de keuze voor een onafhankelijke, deskundige partij
 - de reikwijdte van eventuele verificatie en de diepgang van uitgevoerde verificatiewerkzaamheden
- 0 = geen beschrijving
1 = de onderneming geeft een toelichting op tenminste één van bovengenoemde punten

39. De verslaggeving bevat een verklaring van materiedeskundigen (zoals maatschappelijke organisaties, sectorspecialisten, milieu auditors, sociale auditors, accountants, etc.) over de kwaliteit van de maatschappelijke verslaggeving en/of over de behaalde resultaten van de onderneming op het gebied van mens, milieu en samenleving

- 0 = er is geen verklaring opgenomen
2 = er is een verklaring opgenomen

40. De verslaggeving bevat een verklaring van een onafhankelijke, deskundige partij die de inhoud van de maatschappelijke verslaggeving heeft geverifieerd en die tot een publiek oordeel komt over de betrouwbaarheid van de gepresenteerde informatie

- 0 = er is geen verklaring opgenomen
2 = er is een verklaring opgenomen met een conclusie over de betrouwbaarheid van de informatie
+ 1 de verklaring van de onafhankelijke, deskundige partij geeft inzicht in de

volgende punten:

- de gehanteerde standaard(en) voor verificatie
- de reikwijdte van de verificatie
- de aard van de uitgevoerde werkzaamheden
- de bevindingen van de verificatie (op hoofdlijnen)

41. De aard en de reikwijdte van de uitgevoerde verificatiewerkzaamheden leiden tot een conclusie van de onafhankelijke, deskundige partij dat met redelijke mate van zekerheid kan worden vastgesteld dat de informatie in het maatschappelijke verslag betrouwbaar is.

- 0 = De verklaring geeft een beperkte mate van zekerheid
2 = De verklaring geeft een beperkte mate van zekerheid over een deel van de gepresenteerde informatie en een redelijke mate van zekerheid over een ander deel van de informatie in het maatschappelijke verslag
4 = De verklaring geeft een redelijke mate van zekerheid

Uitwerking (maximaal 10 punten)

42. De verslaggeving geeft inzicht in een aantal dilemma's waar de onderneming mee geconfronteerd wordt

- 0 = geen dilemma's
2 = in de verslaggeving worden tenminste twee relevante dilemma's uitgewerkt en ook expliciet als dilemma's benoemd
+ 1 uit de beschrijving blijkt dat de onderneming stakeholders heeft betrokken om te bepalen hoe de onderneming met deze dilemma's om zou moeten gaan
+ 1 De uitgewerkte dilemma's houden direct verband met de kernprocessen en – activiteiten van de onderneming

43. Er wordt een toelichting gegeven op de reikwijdte van de maatschappelijke verslaggeving.

0 = geen toelichting

1 = de onderneming maakt duidelijk over welke delen van de organisatie wel en over welke niet wordt gerapporteerd, alsmede over welke periode wordt gerapporteerd

44. De onderneming is transparant over het aan de maatschappelijke verslaggeving ten grondslag liggende verslaggevingsbeleid en het verslaggevingsproces. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om informatie over:

- gehanteerde rapportage standaarden
- de keuze van prestatie-indicatoren
- de gehanteerde definities van indicatoren
- de wijze van dataverzameling
- de wijze van consolideren van informatie (inclusief eventuele extrapolatie van gegevens)
- methodes van meten, schatten en berekenen
- inherente beperkingen in de betrouwbaarheid van de gepresenteerde informatie
- aan de gegevens ten grondslag liggende veronderstellingen

0 = geen beschrijving

2 = de onderneming geeft een toelichting op tenminste vier van bovengenoemde punten

45. De relatie tussen verschillende vormen van externe verslaggeving wordt verduidelijkt met onderlinge verwijzingen waar van toepassing

0 = geen onderlinge verwijzingen

1 = verwijzingen tussen verschillende verslagen

46. De verslaggeving vermeld contactinformatie

0 = geen vermelding

1 = contactinformatie wordt gegeven

47. De verslaggeving bevat een kernachtige samenvatting van de belangrijkste resultaten op economisch, milieu en sociaal gebied in

de verslaggevingsperiode.

0 = geen samenvatting

1 = er wordt een samenvatting gegeven

C

Ondernemingen met separate maatschappelijke en/of sociale verslagen

Ondernemingen met separate maatschappelijke en/of sociale verslagen

Naam bedrijf	Beursgenoteerd	Score
Aegon	Ja	52
Ahold	Ja	60
Akzo Nobel	Ja	72
ANWB	Nee	28
ASML	Ja	43
BAM Groep	Ja	45
Blokker Holding	Nee	11
Campina	Nee	62
Corus	Nee	49
Crown van Gelder	Ja	82
CSM	Ja	53
CZ Groep	Nee	31
Delta Lloyd	Nee	60
DHV	Nee	73
DSM	Ja	73
Dura Vermeer	Nee	30
Essent	Nee	83
Eureka/Achmea	Nee	76
Fortis	Ja	87
Havenbedrijf Rotterdam	Nee	73
Heineken	Ja	65
ING Groep	Ja	90
KLM	Ja	74
KPN	Ja	55
Markeur Holding	Nee	21
Menzis	Nee	48
Nuon	Nee	78
Nutreco	Ja	76
Océ	Ja	73
Philips Electronics	Ja	74
Rabobank	Nee	96
Reed Elsevier	Ja	80
Ricoh	Nee	29
Roto Smeets de Boer	Ja	50
Royal Haskoning	Nee	46

Naam bedrijf	Beursgenoteerd	Score
SBM Offshore	Ja	54
Schiphol	Nee	61
Shell	Ja	78
Sligro	Ja	40
SNS Reaal	Ja	53
The Greenery	Nee	50
TNT	Ja	80
Unilever	Ja	83
UVIT	Nee	33
Van Lanschot	Ja	30
Van Oord	Nee	25
Volker Wessels	Nee	33
Wegener	Ja	29
Wessanen	Ja	76
Wolters Kluwer	Ja	54

Colofon

Ministerie van Economische Zaken
Ineke Hoving-Nienhuis
Mattheus van de Pol

PricewaterhouseCoopers
Klaas van den Berg
Arco ten Klooster
Nick de Rooter

Begeleidingscommissie Transparantiebenchmark
Huib Klamer (VNO-NCW)
Guido Willems (namens de ACC Award)
Ernst van Weperen (VBDO)
André Nijhof (Nyenrode Business Universiteit)
Gemma Crijns (MVO Platform)

Informatie

Contactinformatie
PricewaterhouseCoopers
De Entree 201
Postbus 22733
1100 DE Amsterdam Zuidoost
020 568 66 66
transparantiebenchmark@nl.pwc.com

De Transparantiebenchmark beoordeelt de mate van verantwoording die bedrijven in hun jaarverslagen afleggen over hun MVO-activiteiten, niet de MVO-activiteiten zelf. Als bron voor het onderzoek zijn dan ook primair jaarverslagen gebruikt. Andere uitingen, zoals brochures over MVO, toespraken of persberichten bleven buiten beschouwing.

Dit rapport is gratis te bestellen of te downloaden op de website van het Ministerie van Economische Zaken: www.transparantiebenchmark.nl. Hier staat ook de Transparantiebenchmark 2007.

Publicatienummer: 09Oloz